

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen/november-december 2015

*Leven en werken
op grenzen*

© Ilse Van Halst

JAAR VAN HET
GODGEWIJDE LEVEN

ZES NIEUWE
DIAKENS

LAUDATO SI'

WELZIJNSZORG ZET IN
OP DUURZAAMHEID

Relevant - Nummer 06
TWEEMAANDELIJKS
November-december 2015

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

Nee, onze bisschop gaat geen optreden ten beste geven. Hij is te gast bij de katholieke zender Radio Sapienza in Onitsha, waar hij wordt ingewijd in de geheimen van het vak. Van 18 tot 25 augustus bracht mgr. Johan Bonny een bezoek aan mgr. Valerian Okeke, aartsbisschop van Onitsha. Het bisdom Onitsha ligt in het zuidoosten van Nigeria, waar tussen 1967 en 1970 de tragische oorlog van Biafra woedde. De laatste decennia is de katholieke Kerk in deze regio sterk gegroeid. Father Callistus, een priester van het bisdom Onitsha die in Antwerpen verantwoordelijk is voor de Engelstalige Afrikaanse gemeenschap, vergezelde onze bisschop.

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Letterlijk op grenzen	4
Jaar van het godgewijde Leven	10
Een jaar Vicariaat Kempen	12
Theologische bib vernieuwt	13
Zes nieuwe diakens	14
Laudato Si'	16
Eerste communie	17
Groep in de kijker: Buso Tongelsbos	18
Estafette: Diocesane Commissie PWW	19
De kiosk	20
Vorming	22
Doorkijk	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.
 Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.
 Hoofdredactie: Ilse Van Halst
 Redactieraad: Johan Govaerts, Saskia van den Kieboom, Jan Kint, Olivier Lins, Rita Peeters, Kristin De Raeymaecker, Lea Verstricht
 Redactie en abonnementen: Relevant, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.
 Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Een steunabonnement kost 50 euro.
 Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – Relevant met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Frank Bahmüller

LET OP! GRENS!

“Let op! U nadert een grens”, zei Truus me toen ik deze zomer richting Frankrijk reed. Truus is de lichtjes Nederlandse getinte stem van mijn gps die me kordaat en foutloos over het wegennet en over grenzen loodst. “Let op! Grens”, klinkt het even later

nog eens vriendelijk, maar beslist. Als om me te waarschuwen: het reilen en zeilen aan de andere kant zou wel eens iets anders kunnen verlopen dan je gewend bent. Dat is ook de idee die het beeld ‘grens’ met zich meedraagt.

Toch hoeft een grens geen breuklijn te zijn. Toch kunnen mensen elkaar vinden over grenzen heen en de handen in elkaar slaan. In ons bisdom vind je daarvan voorbeelden te over. In dit laatste nummer van deze jaargang leggen we daarom ons oor letterlijk op grenzen te luisteren. Hoe leven en werken mensen op de grens? Welke rol speelt die grens in hun dagelijkse leven en hun pastorale werk? Hoe begrenst die hen of hoe daagt die hen net uit?

Tegelijkertijd wordt de grens vandaag opnieuw steeds meer ingevuld als een ‘begrenzing’ met de bedoeling anderen uit te sluiten. Grenzen worden muren voor mensen die op de vlucht voor nietsontziend oorlogsgeweld uitkijken naar een hopelijk warmere wereld achter die grens. Hoe ons bisdom hen een warm onthaal en een nieuwe thuis tracht te bezorgen, lees je in het volgende nummer.

Dit is het laatste nummer van deze jaargang van *Relevant*. In dit nummer vind je een brief met de uitnodiging om je abonnement te hernieuwen. Doe dit zo vlug mogelijk als je volgend jaar geen nummer wil missen.

Ilse Van Halst

GELOOF VERGROOT DE CIRKEL

Een niet ophoudende stroom van vluchtelingen heeft Europa door elkaar geschud. Onze grenzen en grenscontroles waren niet op de toevloed van zoveel mensen tegelijk berekend. De *Verdragen van Genève* over de bescherming van slachtoffers van internationale gewapende conflicten (1977), het *Akkoord van Schengen* over het vrij verkeer van alle burgers uit de deelnemende staten van de Europese Unie (1985), de *Verordening van Dublin* over welke staat in Europa verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielerzoek (2003); plots leken al deze akkoorden te trillen op hun grondvesten. Tegelijk kwam een duidelijke vraag naar voren: zijn we bereid meer vluchtelingen op te nemen of niet? Zowel rond de keukentafel als op internationale conferenties varieerden de antwoorden van een beslist 'ja' tot een al even beslist 'neen'.

In de voorbije maanden bezocht ik enkele bedrijven in de Kempen: een aardbeienbedrijf, een tomatenbedrijf en een autobusconstruc-tuur. Telkens was ik verwonderd over het grote aantal buitenlandse werknemers, voornamelijk uit Oost-Europa, onder wie veel vrouwen. Zonder buitenlandse werknemers maken deze bedrijven geen kans. Wie een nieuw bedrijf opstart, niet alleen in de regio Antwerpen maar ook in de Kempen, is op samenwerking met het buitenland aangewezen. Zowat alle arbeid is grensarbeid geworden: arbeid in samenwerking met mensen van verschillende afkomst en cultuur. Ons onderwijs bereidt kinderen en

jongeren ook voor op deze nieuwe werk- en leefomgeving.

Onze kerkgemeenschap volgt dezelfde weg. In de regio Antwerpen zijn een groot aantal buitenlandse katholieke gemeenschappen actief. Op zondag vieren ze de eucharistie in hun eigen taal en volgens hun eigen gebruiken. We rekenen erop dat elke parochiekerk van de regio Antwerpen tegelijk ook gastkerk voor een buitenlandse katholieke gemeenschap wil zijn. Uit dat internationale netwerk kan onze plaatselijke geloofsgemeenschap nieuwe kracht en inspiratie putten. Ik ontmoet steeds meer Vlaamse ouders die me vertellen dat een van hun kinderen gehuwd is met iemand van een ander land of continent. In de voorbije weken zijn enkele nieuwe priesters uit het buitenland in ons bisdom aangekomen. Ze zullen minstens een jaar de tijd nemen om Nederlands te studeren en onze kerkgemeenschap beter te leren kennen. Ik wens hun een gastvrij en warm onthaal!

Het Evangelie overstijgt alle grenzen. Het schept verbinding en gemeenschap. Het brengt vriend en vijand dicht bij elkaar. Niemand kan zeggen 'Jezus is van mij en niet van jou.' Het werkt net omgekeerd. Wie Jezus leert kennen, krijgt er een hoop nieuwe huisgenoten en familieleden bij. Geloof vergroot de cirkel.

+ Johan Bonny

Mgr. Johan Bonny bij 'Grijze zee' van James Ensor. Onze bisschop is een van de veertig Vlamingen die op uitnodiging van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten van Antwerpen (KMSKA) hun favoriete kunstwerk uit de negentiende en twintigste eeuw mochten kiezen uit de collecties van het KMSKA en de Provincie Antwerpen voor de tentoonstelling 'Uitverkoren'. Zij vertellen ook waarom ze net dat werk kozen. Ben je nieuwsgierig? Wil je weten wat de andere 39 bekende en minder bekende Vlamingen kozen? Ontdek het in 'De Modernen, Uitverkoren'. Nog tot 3 januari in de Koningin Fabiolazaal, Jezusstraat 28 in Antwerpen.

Op 4 januari is het zeven jaar geleden dat Mgr. Johan Bonny tot bisschop van Antwerpen werd gewijd. Dit zal gevierd worden met een pontificale eucharistieviering in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal op zondag 3 januari 2016 om 17 uur. Onze bisschop gaat voor in concelebratie met vicarissen, kapittel en priesters van ons bisdom. Alle priesters zijn welkom om te concelebreren.

LETTERLIJK OP GRENZEN

HOE LEVEN EN WERKEN MENSEN OP DE GRENZEN VAN ONS
BISDOM? WELKE ROL SPEELT DE GRENS IN HUN LEVEN?
WANNEER BOTSSEN ZE OP DIE GRENS?
WANNEER OVERSCHRIJDEN ZE DIE?

DAM OP DE GRENS VAN VERANDERING

*Midden de jaren 1980 was de Dam een haast geïsoleerde wijk in het noorden van Antwerpen tussen de spoorlijn en de dokken, een bijna zelfvoorzienende buurt. Je kon er zowat alle basisdiensten vinden bij een bloeiende middenstand, van kleine supermarkt tot bank. Mensen werkten in hun eigen buurt, bij het slachthuis of in de kleine kmo's die tegen de dokken aanleunden. Er was een rijk ontspanningsaanbod met sportclubs, een sterk draaiend parochiecentrum met bewegingen, een jeugdclub, en drukbezochte horeca. De Dam zoals ze toen was, is niet meer, maar toch blijft het specifieke Damgevoel bestaan. **Deken Jef Barzin leeft en werkt op de noordergrens van de stad Antwerpen.***

Jan Kint

Park Spoor Noord

“Den Dam is een erg begrensd gebied”, vertelt Jef Barzin. Hij woont en werkt hier al sinds 1988, toen hij benoemd werd tot parochiepriester in de Sint-Lambertusparochie-Dam. Samen met collega-priesters Herman en Bert woont hij sindsdien op de pastorij in de Lange Lobroekstraat, de centrale as die de wijk doorkruist.

“De wijk ligt op de grens van de binnenstad, geprangd tussen de Antwerpse Ring, de eerste havendokken en de spoorweg. Dat afgesloten gevoel bepaalde lange tijd sterk de identiteit van de inwoners”, weet Jef als geen ander. De komst van het Park Spoor Noord aan de andere kant van het spoor heeft wel een en ander in beweging gebracht. “Vroeger, toen het park nog een uitgebreid rangeerstation was, bleek die afgeslotenheid nog sterker. Met de aanleg van het park, in het bijzonder het doorbreken van de spoorwegberm met een voetgangers- en fietserstunnel, werd de wijk echt opengesteld. Echte inwoners van de Dam zagen dat aanvankelijk niet zitten. Alle ellende van de stad zou nu bij hen binnenwandelen.”

Die vrees bleek ongegrond. Het park betekent ook voor de wijk een verademing, en letterlijk ademruimte. Toch blijft de spoorweg erg dominant. Dagelijks denderen tientallen goederentreinen vlak langs de huizen, al is het treinverkeer recent wel wat geminderd dankzij de nieuwe spoortunnel onder de Schelde. “We willen niet weten wat hier allemaal voorbijrijdt”, mijmert Jef.

Vast op de grens

En meteen is een heikel punt aangesneden: de mobiliteit in deze buurt. “In werkelijkheid

blijven we een moeilijk bereikbare buurt”, merkt Barzin op. “Dat is een eerste toch wel opmerkelijke vaststelling van het leven op de grens van de stad: mensen zitten vaak letterlijk vast op of tegen die grens.” Door zijn ligging aan de rand van de stad valt de Dam er net tussenuit. Station-Dam werd al enkele jaren geleden gesloten. Het reizigersvervoer passeert vandaag onder de buurt door. In het midden van het oude stationsplein duikt nu de koker voor de internationale hst-verbinding op. De hele Oosterweelddiscussie, met het afsluiten van de IJzerlaan en het herschikken van het busverkeer, accentueert opnieuw het afgesloten karakter. Aan de kant van Schijnpoort voelt men nog de parkeerdruk van het Sportpaleis, en aan de andere kant tegen het dok parkeren internationale truckers voor een overnachting.

Vloedlijn van verandering

Door de inplanting van enkele gigantische sociale woonblokken in deze ‘achterbuurt’ leeft hier ruim de helft van de bevolking met een laag inkomen. Toch heerst er een onuitgesproken samenhang. Die eigen sfeer blijft een belangrijk facet van de identiteit. De mix tussen volkse Vlamingen in de kleine arbeiderswoningen, de groeiende diversiteit in ‘de blokken’, en de intrek van de jonge hippe Antwerpenaar is typisch voor deze buurt. Telkens worden die verschillende groepen die de wijk intrekken geconfronteerd met het Dam-gevoel, en steeds nemen ze het in zich op en dragen ze het met zich mee.

“Geen leugens vertellen, hé”, grijnst een oude volkswrouw uit het bushokje naar Jef als we voorbijwandelen. Even verder knikt een Afrikaanse man beleefd naar meneer pastoor.

Deken Jef Barzin

En in de schaduw van een van de sociale woontorens begroeten drie mannen op een bank ons. Het is duidelijk dat deken Jef in deze diverse en veranderende buurt een bekend gezicht is. In dit bonte wereldje heeft de parochie dan ook altijd een plek gevonden. De kerk en het parochiecentrum staan letterlijk in het centrum van de wijk. OKRA is nog een van de weinige vertrouwde organisaties die activiteiten organiseren in de zaal, waar vandaag heel wat Turkse of Marokkaanse families feesten. Of er duiken speciale gasten op zoals een filmploeg of het actieve buurtcomité dat zijn weg naar de zaal heeft gevonden.

“**Ieder heeft zijn plaats en voelt zich thuis op Den Dam.**”

“Het is zoeken naar nieuwe wegen en vasthouden aan traditie en gewoonte, en toch meegaan met de stroom van de tijd, zonder overspoeld te worden”, verwoordt Jef zijn taak. Het is voor hem een tweede trend van het leven hier op de grens met de stad. “Je voelt hier golven van verandering komen en gaan. Het is de vertrouwde van wat was proberen te waarborgen in een wijk onderhevig aan verandering.”

Vast op de grens

De ligging aan de periferie trekt heel wat bijzondere en sociale projecten aan. De stadsdiensten maakten een handige buurtbrochure met een overzicht van alle initiatieven en groepen die actief zijn op *Den Dam*. Naast een waaier aan stedelijke diensten staat de parochie er vermeld bij specifieke werkingen voor bijzondere doelgroepen.

De jongerenclub De Grijs Kat nam zo'n vijf jaar geleden haar intrek in het voormalige buurthuis Dam, een oud initiatief van pater Bellens. Ontstaan na de Tweede Wereldoorlog had De Grijs Kat de ambitie om jongeren enkele uren per week samen te brengen, even weg van het harde straatleven. Ook vandaag blijft dat de kernopdracht. Sterk gericht op kansarme jongeren, met een sterke christelijke inspiratie maakt het van De Grijs Kat een vreemde eend in het landschap van de Antwerpse welzijnsorganisaties.

Nog zo'n initiatief is Elegast vzw, een organisatie met een ruim aanbod aan hulpverlening en begeleiding, waaronder ook alternatieve strafuitvoering van jongeren die strafbare feiten pleegden. In een gedeelte van de vroegere parochieschool vangt het wijkcentrum van Elegast nu gezinnen met kinderen op en begeleidt het hen.

“Dankzij de geografische begrenzing en het sterke netwerk van mensen, bewegingen en diensten vallen mensen hier niet anoniem tussen de plooiën”, vat de deken een derde trend van het leven op stadsgrenzen samen. “Ieder heeft zijn plaats en voelt zich thuis op *Den Dam*.”

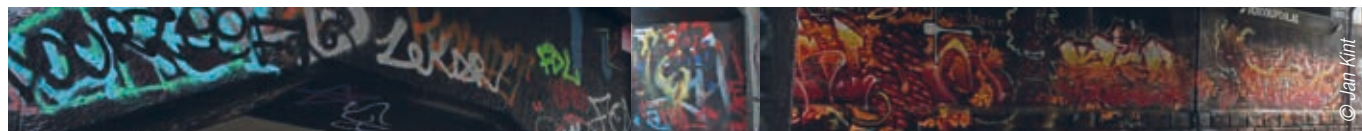
Broedplaats voor nieuw leven

De verdere verstedelijking en de bevolkingsgroei bepalen meer en meer de evoluties.

“Vroeger was er één school in de buurt, vandaag zijn er drie, eentje van elk net”, schetst Jef. De nieuwste school bestaat vooral uit containerklassen om de bevolkingsdruk op te vangen.” Een oud speelterrein schuift dan weer steeds verder naar de rand, naar de overzijde van de Binnensingel, wat het niet eenvoudig maakt voor kinderen om daar nog veilig te geraken.

Het is nog een andere trend van dit grensgebied: “Hier wordt geëxperimenteerd en ontstaan nieuwe initiatieven”, zegt Jef. “De veranderende verstedelijking is ook zichtbaar in de ombouw van panden en gebouwen. In het noorden, over het viaduct Dam, worden oude pakhuizen omgebouwd tot lofts en appartementen. In de vele loodsen verschuiven oude industriële activiteiten en komen nieuwe bedrijven. In de Samberstraat bijvoorbeeld werden verschillende opslagruimtes samengevoegd tot The Kube, een co-workerplace voor jonge beginnende e-commerce en marketingondernemers.”

Kortom, dit grensgebied staat volop in de verandering. Dat beaamt ook Jef. “We beginnen nu ook nog de impact te voelen van de verdwijnende slachthuisite. Overheden hebben al verschillende plannen voorgesteld, maar wat hier daadwerkelijk zal komen, is momenteel nog koffiedik kijken. De realiteit transformeert steeds sneller en vaak anders dan plannenmakers wensen of sturen. Ook als kerkgemeenschap stemt dat tot nadenken over onze aanwezigheid hier”, besluit Jef.

WAT VALT ER TE BELEVEN OP DE GRENS VAN ONS BISDOM?

© Jan Kint

1 In het Deurganckdok zegende onze bisschop eind september een mammoetschip met wel 19.000 containers aan boord.

© Fred Vanderpoorten

2 De abdij van Postel bevindt zich al meer dan achthonderd jaar op de grens van Mol in België en Reusel in Nederland.

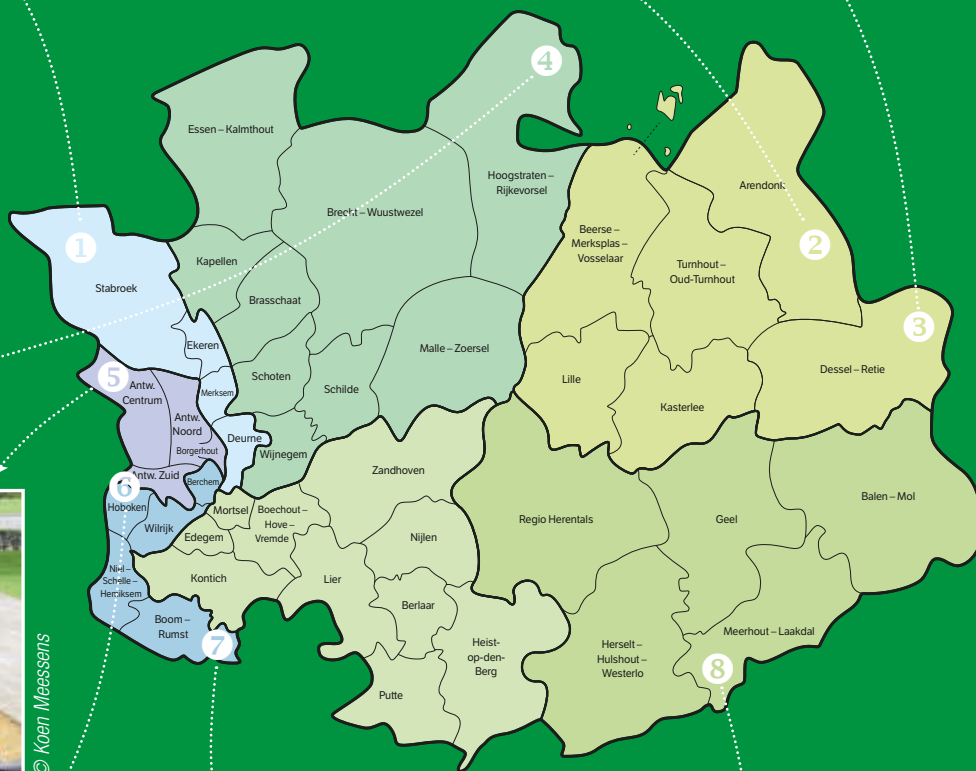
© Saskia van den Kieboom

3 Roy en Phylona Mennen steken letterlijk de grens over vanuit Budel in Nederland.

© Johan Govaerts

4 Volgens een lokale overlevering zou je nooit alleen zijn als je binnenwijpt in de Sint-Bernarduskapel op de grens tussen Meerle en Ulicoten.

© Kaan Meessens

5 De Sint-Anna-ten-Drieënkerk werd in 2011 officieel ingefietst als eerste Belgische fietskerk.

© Jan Kint

6 Op het Schoonselhof in Hoboken liggen heel wat bekende personen die de grens tussen leven en dood overschreden.

© Lea Verstricht

7 De geschiedenis van de abdij Roosendael gaat bijna achthonderd jaar terug, tot 1221, toen de cisterciënzers er de eerste steen legden.

© de merode De Meue

8 Het domein van de Merode is een stuk prinsheerlijk platteland op het drie-provinciën-punt Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant.

Lees meer op www.relevant-bisdомantwerpen.be

WAT BETEKENT DE GRENS IN JOUW WERK EN LEVEN?

Myriam Smits

ANDERS EN TOCH WEER NIET

Ik ben afkomstig uit Duffel. Na mijn studies godsdienstwetenschappen en theologie aan de KU Leuven, werd ik in 1990 pastoraal werker in Zeeuws-Vlaanderen. Sinds september 2013 ben ik educatief medewerkster bij het CCV Antwerpen en pastoraal werker in twee Nederlandse parochies in de grensstreek, Onze-Lieve-Vrouw in het Woud in Wou en parochie de Bron in Hoogerheide-Ossendrecht.

Mijn opdracht in beide bisdommen is verschillend. In het bisdom Antwerpen werk ik in de tweede lijn, terwijl ik in het bisdom Breda direct in de parochie werk. In beide landen wordt de Kerk geconfronteerd met afnemende kerkbetrokkenheid. In Nederland fuseren parochies. Zelf werk ik in twee parochies die één samenwerkingsverband vormen. In Vlaanderen behouden parochies hun zelfstandigheid maar streeft men naar pastorale eenheden. In het bisdom Antwerpen kiest men voor de integratie van de categoriale pastoraal binnen de territoriale pastoraal, in Nederland staat het pastoraat binnen instellingen op grotere afstand van de parochie.

Het priestertekort is in Nederland nijpender dan in Vlaanderen. In Nederland bestaan de twee parochies waar ik werk uit negen kerkdorpen, waarvoor slechts één priester beschikbaar is. In het weekend assisteren verschillende emeriti. Ik zie in Nederland ook minder vrijwilligers dan in Vlaanderen. Koren en werkgroepen worden opgedoekt bij gebrek aan leden.

Qua mentaliteit merk ik dan weer weinig verschillen tussen Brabantse en Vlaamse katholieken. Toch bestaat er weinig grensoverschrijdend contact. In Ossendrecht is er wel een jaarlijkse bedevaart naar Onze-Lieve-Vrouw van den Hagelberg in Berendrecht, een traditie die al vanaf 1745 bestaat. In Zeeuws-Vlaanderen was de band met Vlaanderen sterker. Van daaruit trokken gelovigen naar Oostakker en zongen ze uit volle borst het lied *Onze-Lieve-Vrouw van Vlaanderen* mee.

Toch zijn er kleine verschillen. Nederlanders zijn directer en geneigd eerder hun mening te geven, terwijl een Vlaming de kat uit de boom kijkt. Vlamingen zijn ook iets gemoedelijker en Bourgondischer. Op dit gebied heeft het calvinisme in Nederland zijn sporen nagelaten.

Myriam Smits

Albeiro Vázquez Casillas

EVERYBODY CALLS ME ALVI

“Eind augustus kwam ik naar België vanuit Spanje. Ik zal hier pastoor worden van Zandhoven, Massenhoven, Viersel en Pulderbos. Momenteel leer ik volop Nederlands. Over een half jaar hoop ik al behoorlijk mijn zegje te kunnen doen in jullie taal, zodat ik vanaf begin volgend jaar kan voorgaan in de eucharistievieringen. In afwachting is het behelpen met Spaans en een mondje Engels.

Ik ben Albeiro Vázquez maar iedereen noemt me ‘Alvi’, ook in Tornabous, in Spanje waar ik de laatste jaren heb gewoond. Het is niet de eerste keer dat ik in België ben. Ik was vroeger al in Antwerpen toen ik internationaal proost was van Fimcap, een internationale overkoepelende organisatie van jeugdbewegingen met katholieke roots die gevestigd is in Antwerpen.

In 2000 ontmoette ik via Fimcap Wim Selderslaghs in Rome. Hij was destijds nationaal proost van de Chiro en later Europees proost van Fimcap. We geraakten aan de praat en bleven vrienden, ook nadat we beiden andere taken kregen. Wim werd vicaris in het bisdom Antwerpen, ik werd parochiepriester in het Catalaanse bisdom Urgell. Zo gebeurde het dat ik in 2011 op de vooravond van de Wereldjongerendagen in Madrid een bus jongeren uit het bisdom Antwerpen op bezoek kreeg, vergezeld van bisschop Bonny en vicaris Wim. Verder was het eigenlijk wat stil in mijn bisdom. Ik verlangde naar meer jongeren om me heen.

Ondertussen behaalde ik een master in de Sociale en Politieke Wetenschappen. Eens mijn diploma op zak vroeg ik mijn bisschop of het niet mogelijk zou zijn om overgeplaatst te worden naar het bisdom Antwerpen, omdat ik vernomen had dat de Kerk in België wel wat jonge priesters kon gebruiken en ik het bisdom al enigszins kende.

Of ik de Spaanse zon hier zal missen? (*lacht*) Ik denk het niet. Ik hoop me hier te warmen aan de vele ontmoetingen met nieuwe mensen. Ik ben van plan snel de taal onder de knie te krijgen en wil dan vooral gemeenschap bouwen. Ik wil ook inzetten op contacten met de jeugdbewegingen. Geloven in Jezus is niet zomaar wat regels opvolgen, maar ervaren dat we samen kunnen leven in gemeenschap zodat het voor iedereen aangenamer wordt.”

Albeiro Vázquez Casillas, Colombiaans priester in ons bisdom

Jan Dierckx met de diocesane stuurgroep

Jorgedy Bago (links)

ONKRUID EN SLANGEN

Als zeventienjarige, met mijn diploma A-mechanica op zak, was ik klaar om ingeschakeld te worden in de arbeidsmarkt, maar ik wilde missionaris worden en trok naar het Collegium pro America Latina in Leuven. Gewapend met mijn kennis van technisch tekenen en werken aan een draaibank leerde ik er de betekenis van onuitspreekbare woorden als 'epistemologie' opzoeken in een woordenboek.

Net geen vierentwintig werd ik priester gewijd in de parochiekerk van Sint-Rumoldus in Deurne en was het tijd om een pastorale taak op te nemen in een parochie van het bisdom Antwerpen. Maar ik overschreed een andere grens en vertrok als Fidei Donumpriester naar Caracas in Venezuela op vraag van padre Emilio Blaslov, die op zoek was naar een 'jonge priester met technische bekwaamheden'. Ik werkte er als opvoeder en christelijke begeleider van de arbeiders en arbeidsters van twee werkgemeenschappen. Ik had het er vooral moeilijk mee dat ik de mensen niet verstond en zij mij evenmin, en dit ondanks vier maanden intensieve Spaanse taaltraining vóór mijn vertrek. De taal was letterlijk een barrière die ik moest overwinnen.

Twee jaar later werd ik uitgezonden naar een dorp te lande op 350 kilometer ten zuidoosten van Caracas, waar alleen maar *monte y culebra* was, wat zoveel betekent als 'onkruid en slangen'. Er viel met andere woorden niet veel te beleven. Zeventien jaar was ik er pastoor: zwoegen als een paard, werken, nadenken, studeren, zoeken naar het zinvol en 'succesvol' beleven van de traditionele catechese met de eerste communie (tegelijktijd de enige en de laatste). Ondertussen startten we een voedselcoöperatieve als antwoord op de oproep 'geef jullie hen maar te eten'.

En dan naar een nieuwe parochie waar ik nog eens twintig jaar pastoor was en waar we in de catechese het roer radicaal omgoiden om te beginnen met volwassenencatechese. Mannen en vrouwen van alle slag worden uitgenodigd om de christelijke initiatie waar te maken in hun leven van alle dag.

Voortdurend geconfronteerd worden met grenzen die je verlegt, dingen doen die je nooit gedacht had te zullen doen, en vooral ... daarin gelukkig zijn, dat is mijn hele leven in een notendop.

Jan Dierckx, Fidei Donumpriester in Venezuela

IN INTERNATIONAAL NIEMANDSLAND

Zoals de meeste Filipijnse matrozen ben ik lang van huis. Sinds 2000 ben ik al actief in het Apostolatus Maris Antwerpen.

Een gratis pendeldienst brengt de matrozen elke avond vanuit de haven tot in het centrum, bijvoorbeeld bij het Antwerp Seafarers Centre, beter bekend als Stella Maris, op de Italiëlei. Daar sta ik samen met mijn collega-pastores van andere christelijke denominaties klaar om hen gastvrij te onthalen. Alle zeelieden, ongeacht hun nationaliteit, ras, godsdienst of filosofische overtuiging, zijn er welkom, om te bellen of skype met het thuisfront en om elkaar te ontmoeten. Grensoverschrijdend, internationaal en oecumenisch zijn daarbij sleutelwoorden.

De kern van mijn taak is voor mij het bezoek aan boord. Het samenspel tussen de havenaalmoezeniers van de verschillende denominaties is uniek. De Antwerpse haven is verdeeld: sommige dokken worden bezocht door anglicaanse of lutherse collega's, maar we verwijzen heel vlot naar elkaar door voor specifieke vragen, bijvoorbeeld naar sacramenten.

Mijn sector situeert zich aan de havendokken rond het Albertdok, tot kaainummer 203 met daarin ook de ziekenhuispost. In deze zone komen hoofdzakelijk schepen met bulkgoederen. De kaaien betreden is je steeds in internationaal niemandsland begeven. Een ander schip betreden betekent een ander land bezoeken. Ik heb dan ook een Alfa-pass, het toegangsticket in havens sinds de verstrengeerde controles na 9/11.

Dagelijks gaan we aan boord. Na een kort gesprek met de kapitein gaat onze aandacht vooral naar de werkende bemanning. Meer dan de helft van alle matrozen wereldwijd is afkomstig uit de Filipijnen. Misschien heeft de geografie van ons land met zijn meer dan zeventuizend eilanden er iets mee te maken. We kennen meer dan honderd maritieme scholen in ons land. Maar ondertussen zien we steeds meer Indische of zelfs Chinese – goedkopere – matrozen verschijnen.

Mijn Filipijnse afkomst en het Tagalog als spreektaal zijn een grote troef bij mijn contacten. Naast mijn opdracht in de haven draag ik als priester ook de zorg voor de Filipijnse gemeenschap die wekelijks viert in de Sint-Franciscusparochie in Merksem. Een boeiende opdracht om op al die plaatsen telkens over grenzen heen mensen de hand te reiken.

Jorgedy Bago, havenaalmoezenier

RELIGIEUS LEVEN IS EEN SAMENSPEL VAN GRENZEN BEWAKEN EN AFBREKEN

JAAR VAN HET GODGEWIJDE LEVEN

Het is eigen aan religieuzen dat ze zich ontfemen over wie in de rand van onze maatschappij leeft. Maar het religieuze leven wordt door meer grenzen gekenmerkt. Geen beter voorbeeld dan de norbertijnenabdij van Averbode, letterlijk gesitueerd op de grens tussen drie provincies, drie bisdommen en verschillende parochies. Ook het abdielven zelf is getekend door grenzen: binnen- en buitenheren nemen er verschillende taken op. Buitenheer Eric Seghers, pastoor in Laakdal en federatiecoördinator van Meerhout-Laakdal, komt geregeld 'bijtanken' in de abdij. Hij neemt me mee op reis langs en over gekende maar ook onvermoede grenzen.

Ilse Van Halst

Paus Franciscus riep dit jaar uit tot het Jaar van het godgewijde Leven. Hoe beroert deze oproep het abdielven in Averbode?

Inhoudelijk zijn we sterk met die pauselijke boodschap bezig. Elke eerste dinsdag van de maand leest onze abt Jos Wouters tijdens het kapittel een passage uit de pauselijke brief voor het Jaar van het godgewijde Leven en becommentarieert die. In het kader van dit jaar publiceren de norbertijnen en norbertinessen in

Vlaanderen en Nederland een foto- en vertelboek *Abdijmensen*. Acht 'abdiymensen' krijgen vragen voorgelegd zoals: Wie zijn dat, norbertijnen? Waarom bidden jullie zoveel? Geloof je in God? Waarom leef je als religieus? Hoe komen jullie aan je geld? Wat doen jullie de hele dag? Waarom zijn jullie niet getrouwd? Hoe valt 'de gelofte van armoede' te rijmen met die prachtige gebouwen waarin jullie wonen? (Uitgeverij Averbode, 2015, 160 blz., 18,5 euro).

Wat is vandaag de zin van religieus leven in een samenleving die daar niet op zit te wachten?

Vandaag behoren er net geen zeventig broeders tot de abdij. Toen ik 25 jaar geleden intrad, waren dat er nog 112. Hoewel zeventig geen kleine groep is, veroudert en verkleint onze gemeenschap ook. In september werd er nog een medebroeder tot priester gewijd, maar verder hebben we geen enkele kandidaat in opleiding. We moeten ver teruggaan in de geschiedenis om nog zo'n moment terug te vinden.

Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat er ook in onze gemeenschap al enkele jaren een onderscheidingsproces bezig is: Welke keuzes maken we voor de toekomst? Welke lijnen willen we uittekenen? Wat willen we behouden? Welke nieuwe engagementen willen we opnemen?

De geschiedenis van deze abdij startte hier in 1134, zo'n 880 jaar geleden, en kende ups en downs. Enerzijds biedt die lange traditie steun, want ook in het verleden overleefden we moeilijke periodes, anderzijds kan dit verleden geen garantie bieden. In ieder geval bevat het een oproep en een uitnodiging om verder te gaan in dat spoor en na te gaan wat onze voorgangers tijdens dergelijke onzekere tijden

in het verleden ondernomen hebben om een nieuwe adem te vinden.

Nergens anders in ons bisdom wordt een abdij zo manifest met grenzen geconfronteerd als in Averbode, zowel geografische, politieke als kerkelijke grenzen. Hoe is het te leven en werken op die grenzen?

De abdij ligt op de eerste heuvel van het Hageland, maar vormt een uitloper van de Zuiderkempen. We schurken aan tegen drie provinciegrenzen – Antwerpen, Vlaams-Brabant en Limburg – en drie gemeenten: Averbode behoort officieel tot Scherpenheuvel-Zichem, maar raakt aan Laakdal en Tessenderlo. Praktisch impliceert dit dat je steeds met een vermenigvuldiging van contacten te maken hebt, waarmee je rekening moet houden. Toch beschouwen velen onze abdijsite als een 'overall en nergens'. Ik geef een voorbeeld. Wij engageren ons in het Vlaams-Europees project van plattelandsinrichting voor het Merodegebied. Heel snel verkozen de verschillende partners in de abdij te vergaderen, juist omdat de abdij in hun aanvoelen niet tot deze of gene gemeente of provincie behoort.

En op de kerkelijke grenzen?

Van oudsher stelt onze gemeenschap zich in dienst van de verschillende bisdommen. Tegelijk houden we enige afstand omdat we onze eigenheid willen bewaren. In het spel met deze grenzen word je je ook bewust van hun relativiteit. Hier aan tafel schuiven medebroeders aan die in drie verschillende bisdommen aan de slag zijn. En dan word je met je neus op minieme verschillen gedrukt. Raar toch dat er in die piepkleine Vlaamse Kerk soms zo'n Babylonische spraakverwarring bestaat, bijvoorbeeld als het over structuren gaat. Om nog

maar niet te spreken over de kleine accentverschillen in de pastoraal. Als je hier woont, word je zus ten grave gedragen, woon je ginds, dan is het zo en woon je drie kilometer verder, is het weer anders. Soms vraag je je wel eens af of dit nodig is, maar onze 'politiek' bestaat erin ons te engageren in elk bisdom, ongeacht de eventuele tekorten of andere inzichten, en dienstbaar te zijn. Uiteindelijk is het onze zending om ons in te zetten voor de universele familie van christenen.

Onze abdij zendt zijn zonen ook uit en werkt over landsgrenzen heen. Van de bijna zeventig witheren wonen er 45 in de abdij, de overigen zijn werkzaam in het onderwijs, een psychiatrische instelling, een wzc, in de Parkabdij van Heverlee, in Wereld Missie Hulp. Vijf werden uitgezonden naar het buitenland, drie naar Denemarken en twee naar Brazilië. Van onze parochie op Berchem-Groenenhoek en onze priorij in Waals-Brabant namen we inmiddels afscheid.

De abdij is ook letterlijk begrensd: omringd door een robuuste muur. Betekent die vandaag nog meer dan erfgoed?

Toch wel! De zorg voor het erfgoed is belangrijk mits dit de geest van de abdij ten goede komt. Die omwalling is zinvol en moet bewaard worden, omdat ze deze plek beschermt als een oord van stilte, bezinning en geborgenheid, waar liturgie kan gevierd worden en waar een gemeenschap kan leven. Tegelijk is deze abdij traditiegetrouw een open centrum van waaruit broeders gezonden worden, maar waar eveneens mensen van alle slag welkom zijn. Enerzijds bewaak je die grens die garant staat voor heel die religieuze en spirituele atmosfeer, anderzijds breek je die grens ook open zodat anderen kunnen

delen in wat wij hier beleven. In die zin is het religieuze leven een voortdurend samenspel van grenzen bewaken en bewaren, maar ook van grenzen afbreken.

Die dubbele beweging zie je op vele terreinen. Als christen leef je in de wereld, maar ben je toch niet van deze wereld. Ook die opdracht impliceert het instellen en bewaken van grenzen, evenals het afbreken ervan. Als broeder trek je je terug uit de wereld in een abdijsamenleving vanuit je keuze voor een vorm van religieus leven, tegelijk moet je die grens ook openbreken juist omdat je ook ten dienste wil staan van die wereld, die je wil beluisteren en waar kan verbeteren. Die wisselwerking tussen afbreken en bewaren vind ik een gezonde spanning om in te leven, ook al bots je soms wel op die inhoudelijke grenzen. Gastvrijheid voeren we hoog in het vaandel, maar soms kan het je draagkracht als gemeenschap of als gastenpater wel eens te boven gaan. Door grenzen te trekken, help je die draagkracht te bewaken.

In onze gemeenschap gebruiken we graag het beeld van concentrische cirkels, waarbij elke cirkel op zich staat, maar ze toch onderling verbonden zijn. In het hart heb je het religieuze leven en de persoonlijke band van elke witheer met Christus, maar ook met de gemeenschap. Hier reeds open je de grens, want je viert liturgie niet alleen: gelovigen mogen aansluiten. Zo gaat het ook met de verder uitdijende kringen: mensen die op bezinning komen, studenten die komen blokken, groepen op rondleiding, toeristen, maar ook onze vrijwilligers en medewerkers. Zo zijn de medewerkers van onze uitgeverij nog net werkzaam binnen de beschutting van de muren van de abdij, maar behartigen ze met grote autonomie de belangen van dat bedrijf.

In zijn brief nodigde onze paus religieuzen uit om naar de periferie te blijven trekken. Welke uitdagingen brengt dat mee voor jullie? Hoe willen jullie dat waarmaken?

Die oproep heeft ons getroffen. Bij het nadenken over onze toekomst, sloeg de idee van de abdij als een kruispunt van werelden bij velen aan. Het is een mooie zending, maar tegelijk een permanente opdracht die nauw aansluit bij onze locatie op verschillende grenzen. Ook deze opdracht is dubbel: enerzijds zijn wij een kruispunt van werelden, anderzijds rijst de vraag of we die werelden ook toelaten in onze abdij. Komt de mens uit de periferie tot hier? Ik denk van wel. Kijk maar wie hier komt aankloppen: mensen in financiële nood, mensen voor een overlezing of exorcisme, mensen die de pedalen kwijt zijn op het vlak van zingeving, enzovoort.

We zijn volop een bezoekerscentrum aan het uitbouwen en startten een aantal nieuwe economische activiteiten – de verkoop van brood, bier, kaas en peperkoek. Binnen afzienbare tijd willen we in deze gebouwen een eigen bakkerij, kaasrijperij en brouwerij opstarten. Bewust vertrouwen we deze opdrachten toe aan de sociale economie. De opbrengst gaat naar sociale, caritatieve, educatieve en erfgoedprojecten.

(Als zijn gsm voor een derde keer biept, speelt Eric er meteen op in.) Kijk, met dit digitale tijdperk komen er nieuwe grenzen die we moeten bewaken. En dan heb ik nog geen smartphone maar een ouderwetse gsm. Als we vroeger naar onze kamer gingen, sloten we een actief gedeelte van de dag af. Nu kunnen er de hele tijd toeters en bellen blijven afgaan als je niet ingrijpt. Vroeger keken we enkel televisie in de gemeenschappelijke recreatiezaal, nu kan elk dat tot in de late uurtjes op zijn laptop. De grens van onze spirituele en religieuze gezondheid bewaken is een nieuwe opdracht.

EEN JAAR VICARIAAT KEMPEN

NIEUW ZENUWCENTRUM MET EEN LAGE DREMPEL

© Ilse Van Halst

Op een zonnige dag verloor vicaris Wim Selderslaghs zijn schildpadden even uit hun hok en gunde hen een uitje op het sappige groene grasveld achter de nieuwe bureaus van het Vicariaat Kempen. De beestjes konden er niet genoeg van krijgen en repten zich richting bosjes om de wijde wereld te verkennen, maar tevergeefs. Ze slaagden er niet in te ontsnappen aan het waakzaam oog van onze vicaris.

Met de nieuwe pastorale opstelling in september vorig jaar werd ons bisdom geografisch opgedeeld in het Vicariaat Antwerpen en het Vicariaat Kempen. Meteen zocht Wim Selderslaghs, benoemd tot vicaris van het Vicariaat Kempen, een uitvalsbasis in het hart van zijn nieuwe werkterrein. Hij vond deze in het klooster van de zwartzusters-augustinessen van Lier in Zandhoven, naast het wzc Onze-Lieve-Vrouw van Troost dat ze er destijds stichtten. **“We zijn hier niet zomaar in een gebouw terechtgekomen, maar hebben hier een thuis met een ziel gevonden”, klinkt het verheugd.**

Ilse Van Halst

Het zenuwcentrum van het vicariaat wil laagdrempelig zijn. En dat is het letterlijk, want bij het betreden van het gebouw is er geen fysieke drempel. “We proberen dat ook waar te maken in onze dienstverlening”, geeft vicaris Wim Selderslaghs mee. “We willen geen ivoren toren zijn, maar bereikbaar voor iedereen: bel, mail, wip gerust even binnen ... Daarom houden we hier niet enkel de vicariatsvergaderingen, maar kunnen ook dekenale teams, federatieteams en andere pastorale groepen gebruik maken van onze accommodatie en gastvrijheid. We mogen ook geregeld onze bisschop verwelkomen. Zo willen we voeling

Zuster Cécile, een kranige vrouw van 85 jaar, is dolgelukkig met de komst van het vicariaatsteam. “Wij zijn ontzettend blij dat we het bisdom van dienst kunnen zijn. Bovendien doet het ons ook deugd”, glundert ze. Het klooster in Zandhoven werd in 1992 opgetrokken door de zwartzusters-augustinessen van Lier, actief in de rusthuisverpleging. In 1993 verhuisden ze. Toen ze zich uit het woonzorgcentrum terugtrokken, ving het klooster zusters op die herstelden na een operatie. “Toen ik in 2001 vanuit het Huizeken van Nazareth in Antwerpen naar Zandhoven kwam als overste, woonden we hier met dertien zusters. Het gebouw was dus veel te groot geworden voor ons”, glimlacht zuster Cécile.

“Het is zo fijn dat we ons nog nuttig kunnen maken. Pater André, die 92 jaar is en in het woonzorgcentrum verblijft, komt elke ochtend met zijn rollator naar hier om de mis op te dragen in onze kapel. 's Middags koken wij voor hem en voor de vicaris.” En uit de grond van haar hart voegt ze eraan toe: “Zo mogen leven en dienstbaar zijn is echt plezant. Ik ben heel gelukkig hier.”

krijgen en houden met de verschillende gelegingen van ons vicariaat.”

“Hier wonen drie zusters. We zijn erg blij met elkaar”, zegt de vicaris uit de grond van zijn hart. “Hoewel zij ouder zijn dan tachtig, zetten ze hun huis gastvrij voor ons open, geheel in de zorgende lijn die zo eigen is aan de missie van de zwartzusters. 's Middags mogen we mee aanschuiven aan hun tafel. Uit kleine attenties, zoals hun overheerlijke wafeltjes, blijken hun moederlijke zorgen, die hun leven lang hun pastorale activiteiten gekleurd hebben. Tegelijk zijn zij blij met het ‘jonge’ leven en de bedrijvigheid in huis.” En met de kleine zoo die vicaris Wim aan het uitbouwen is ... Met vallen en opstaan, want de eerste vrije wandeling van de schildpadden tijdens de zomer draaide bijna uit op een heuse fitness-sessie voor onze vicaris.

Niet enkel de schildpadden moeten wennen aan hun nieuwe omgeving, ook voor het vicariaatsteam betekent dit een nieuwe start. “Het was het eerste jaar wat zoeken en aftasten”,

stelt Wim Selderslaghs. “In de vier dekenaten die het vicariaat omvat gaan we op weg naar nieuwe pastorale eenheden. Dat vraagt een andere manier van werken, die zowel de categoriale als territoriale pastoraal omvat.” Het is een hele uitdaging, niet in het minst omdat de schaal van het vicariaat groot is. “We hebben meer dan tweehonderd parochies waarvan de kerken vaak ver uit elkaar liggen. Ook dat vraagt een andere aanpak dan het compactere Vicariaat Antwerpen.”

Ondertussen verloopt de samenwerking met de dekenaten en parochieteams prima. “De Kerk in de Kempen leeft door de sterke persoonlijke betrokkenheid van vele mensen. Het is mijn straat, mijn parochie, mijn kerk”, weet Selderslaghs. “Met die Kempische eigenheid willen we rekening houden in het uitstippelen van ons beleid. Tegelijkertijd willen we ook de band met het Vicariaat Antwerpen koesteren. Uitwisseling is belangrijk. Wat gebeurt er in ons zustervicariaat? Zijn we met dezelfde materie bezig? Klinken dezelfde vragen?”

SOLDEN IN DE BIB

THEOLOGISCHE
BIBLIOTHEEK VERNIEUWT

*Voor elk wat wils op de boekenmarkt van 5 september.
"Dit is zeker voor herhaling vatbaar", bedenkt Martha Hoffenkamp.*

'Als je een boek uit hebt, is het alsof je van een goede vriend afscheid neemt,' zei Voltaire.

In de theologische bibliotheek in het Theologisch en Pastoraal Centrum hebben we echt ontzettend veel boeken moeten opruimen, om ruimte te maken voor de nieuwe collectie. Op de boekenmarkt van 5 september vonden honderden boeken hun weg naar leesgierige liefhebbers, tegen kleine prijsjes en soms gratis. Tegelijkertijd was het een ontmoetingsdag met koffie, heerlijke cakes van Femma, boeiende gesprekken van schrijvers uit ons bisdom, programma's voor de jeugd, te veel om op te noemen. Kortom, de dag waarop wij afscheid moesten nemen van zoveel boeken, werd net een dag vol vriendschap.

Martha Hoffenkamp

De theologische bibliotheek van het TPC heeft verbouwingsplannen. De huidige collectie theologische en filosofische boeken zal grotendeels intact blijven en de waardevolle contacten met universiteiten in België en zelfs in het buitenland blijven behouden en worden hopelijk nog uitgebouwd. Tegelijk wordt er uitgebreid.

Tijdens een informatieronde bij allerlei diensten en werkingen in ons bisdom stelden we een lijst

op met aandachtspunten en wensen. Op basis daarvan zullen we in de komende maanden nieuwe keuzes maken. Wat de collectie betreft willen we ons toespitsen op boeken die praktisch gebruikt kunnen worden in de pastoraal en jeugdpastoraal. Verder willen we bij de grote thema's van het jaar een uitgebreid en specifiek aanbod boeken en materiaal aanleggen dat bijvoorbeeld gebruikt kan worden bij de voorbereiding van vieringen. Daarmee willen we niet alleen de priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers en medewerkers van de verschillende diensten van ons bisdom ondersteunen, maar ook werkelijk alle parochianen die zich inzetten als

vrijwilliger in parochies, instellingen, verenigingen, op scholen enzovoort. In de vernieuwde bib zal iedereen ook allerhande spelmaterialia kunnen ontlene. Helemaal nieuw is dat we een actueel muziekaanbod willen samenstellen. We rekenen op de medewerking van organisten en koorleiders om ons hierbij te adviseren.

Om de vernieuwde moderne werking alle kansen op slagen te geven, willen we ook een nieuwe sfeer creëren. Daarvoor maken we nu volop plannen. In afwachting blijft iedereen als vanouds welkom, van maandag tot en met donderdag en op zaterdagvoormiddag.

'Als je een boek uit hebt, is het alsof je van een goede vriend afscheid neemt,' zei Voltaire.

Wie leuke suggesties heeft over vormgeving, werk- en spelvormen of de aanschaf van interessante boeken, mag ons altijd een e-mail zenden of gewoon even langskomen in de bib, Groenenborgerlaan 149 in Antwerpen.
Info bij martha.hoffenkamp@bisdomantwerpen.be.

ZES NIEUWE DIAKENS

VERBONDEN AAN EEN KERK,
MAAR GEZONDEN OP VELE PASTORALE VELDEN

Op 6 december, de tweede zondag van de advent, om 15 uur, wijdt onze bisschop in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen zes nieuwe diakens voor ons bisdom in één viering. Verbonden aan één Kerk, worden zij gezonden op verschillende plekken en pastorale werkterreinen. Ze getuigen zelf hoe zij zich vanuit God en de kerkgemeenschap geroepen weten om dienstbaar te zijn op vele manieren en over wat hen na aan het hart ligt.

Gods bruistablet

“Dries, wat gaat er voor jou veranderen wanneer jij diaken wordt?”

Geregeld krijg ik die vraag. Na wat aarzelen tussen ‘schijnbaar niets’ maar toch ‘tegelijk alles’, bedenk ik dat diakenen worden iets weg heeft van een trouwpartij. Groeiende liefde die vraagt om meer, om *vollen bak* te kiezen. Uit vrije wil niet anders kunnen. Voelen dat God mij kent en graag ziet en daarom een straffer antwoord willen geven op die liefde.

Mijn potgrond is een kleurrijk diakengezin van minstens veertien kinderen, van wie de meesten een mentale en/of fysieke beperking hebben. Daar leerde ik dat het leven kwetsbaar en de moeite waard is. Mijn leven ervaar ik als een cadeau. Ik kan maar mensen graag zien, omdat ik voel dat ik zelf graag gezien ben.

Erkend worden door een kind dat enkel geluid maken kan, een tiener die op mijn arm schrijft: ‘jij haalt het beste in mij naar boven’, verbondenheid voelen tot over de dood, avondenlang geloofsgesprekken met koppels ... In zoveel ontmoetingen mag ik Hem ontmoeten en daar zit leven in.

Als creatieve bruistablet wil ik in de pastorale eenheid van Hoogstraten-Rijkevorsel daarom graag, met Jezus als tochtgenoot, muziek maken die de harten van mensen opent. Ik wil ze prikkelen en doen dansen. Ik wil ze oproepen om goddelijke mensen te worden hier en nu. Met mijn talenten wil ik Gods liefde een stem geven en eerlijk en hoopvol mensen nabij zijn.

Dries de Bakker

Van links naar rechts: Peter, Pieter, Raymond, Dries, Jan en Koen.

Overvloedig leven schenken

“Jan, diakenen worden, is dat niets voor jou?”

Die vraag kreeg ik meermaals voor de voeten geworpen. Ik had steeds een hoop redenen om er niet op in te gaan: studies, kleine kinderen, drukke job, enzovoort. Maar diep in mezelf was het antwoord al lang een overtuigd ‘ja’. Al vanaf de lagere school had ik een bijzondere interesse in Kerk, godsdienst en liturgie. Het oefende een moeilijk te verklaren aantrekkingskracht uit die steeds sterker werd. De laatste jaren ging het er niet meer om ‘of’ ik op die roepstem zou ingaan, maar wel ‘wanneer’. De eerste stap heb ik gedaan: twee jaar opleiding met een uitermate boeiende stage in ‘t Vlot in Antwerpen. De volgende stap, de wijding, komt dichtbij. Dan begint de tocht als diaken pas echt. Mijn weg is nog niet uitgestippeld. Vele mogelijkheden liggen nog open, al zal mijn job als lector godsdienst aan de lerarenopleiding toch mijn grootste engagement blijven. Maar waar ik ook terechtkom, mijn hoop is dat ik als diaken anderen en mezelf enigszins een rijker, dieper, overvloediger of geloviger leven kan schenken.

Jan Dams

© Dries de Bakker

De diakens in spe en hun familie in de voorbereidende viering in de kathedraal waarin ze tot acoliet werden gewijd.

Dubbel dienstbaar zijn

Ik vraag onze bisschop om diaken te worden als antwoord op een oproep die ik beluister in wat ik in mijn leven mocht doen of meemaken.

Op het kruispunt van wat het verleden me geleerd heeft en van de uitdagingen voor de toekomst, kies ik er vandaag voor om me als diaken te engageren in deze Kerk en in deze wereld en dit in een dubbele dienstbaarheid. Voorop staat de dienst aan mensen. Ik wil als diaken op de eerste plaats proberen om Gods liefde voor mensen, die in de Bijbel de 'armen' genoemd worden, concreet waar te maken. Ik wil me inzetten om in en vanuit onze geloofsgemeenschap de mateloosheid van de christelijke naastenliefde en solidariteit mee vorm te geven.

Daarnaast is er de dienst aan het Woord. Als theoloog en als diaken wil ik blijven zoeken naar een taal en naar mogelijkheden om de bevrijdende, blijde boodschap van Jezus aan mensen vandaag aan te reiken, bespreekbaar te maken en met hen te zoeken naar de zin en de betekenis van Gods Woord voor ons vandaag. Op die manier wil ik een bescheiden bijdrage leveren aan de kerkwording in ons bisdom.

Peter Houleberghs

Luisteren naar Onze-Lieve-Heer

Enkele jaren geleden kreeg onze Kerk door eigen schuld op een niet bepaald positieve manier veel media-aandacht. Op dat moment vroegen drie leerlingen tijdens een en dezelfde week of het dan niet iets voor mij zou zijn om me toch duidelijker voor die Kerk in te zetten. Ze hadden hun godsdienstleerkracht goed ingeschat. Hun vraag maakte in mij opnieuw het verlangen wakker om me aan te bieden als kandidaat voor het diaconaat.

De opleiding die ik mocht volgen, ervoer ik als deugdzaam. Mijn allereerste roeping als mens en als christen werd in herinnering gebracht. Een roeping die voor mij eerst vorm kreeg in het getrouwd-zijn met Ingrid en in het vader-zijn van zes *Kintjes*.

Wat de toekomst betreft: in het schoolpastorale team waarvan ik deel mag uitmaken, wil ik blijven wie ik ben. Als diaken zal ik – eindelijk – kunnen ingaan op de vragen die ik al vaak heb gekregen: om een kindje te dopen of om voor te gaan in een huwelijk. Daarin en ook voor het overige wil ik blijven luisteren naar Onze-Lieve-Heer.

Koen Kint

In mildheid mensen nabij zijn

Reeds vroeg heb ik de kwetsbaarheid van het leven mogen ervaren. Hierdoor kreeg ik oog en voeling voor het kleine, voor mensen aan de rand en mensen zonder levenskansen. Daaruit groeide mijn verlangen naar het diaconaat, om in mildheid mensen nabij te zijn en met grote dankbaarheid het Evangelie concreet waar te maken.

Met hart en ziel was ik vele jaren werkzaam in de parochie Sint-Franciscus Xaverius en de geloofsgemeenschappen van Extra Muros in Borgerhout. Nu ben ik verbonden aan de woonzorgcentra Cleo in Berchem en Compostela/RVT in Borsbeek. Als diaken wil ik met de bewoners ervan en in de parochies op weg gaan: door luisterend aanwezig te zijn en te delen in vreugde en pijn van mensen. Naar het voorbeeld van 'Christus die niet is gekomen om gediend te worden maar om te dienen'.

Raymond Luyten

Jezus brengen tot in de uithoeken

Als diaken wil ik mijn inzet en engagement voor onze wereldwijde Kerk bevestigen en versterken. Ik hoop, met de hulp van God, mijn steentje te kunnen bijdragen tot de verkondiging van het Evangelie tussen de mensen, in het bijzonder onder de jongeren. Ik hoop te kunnen meebouwen aan een Kerk die haar deuren wijd openzet en ervoor kiest om Jezus te brengen tot in de uithoeken van onze samenleving, in de eerste plaats tot bij de mensen in armoede en bij wie ver van het Evangelie staat.

Ik droom van een wereld zonder geweld, met meer broederlijkheid en solidariteit. Daaraan wil ik als diaken meewerken. Het gebed en de liturgie zijn voor mij de motor van mijn christelijk leven. Ik wil mijn bijdrage leveren aan de schoonheid van de liturgie en leven vanuit de kracht van het gebed, als een vreugdevolle christen. Ik bid de Heer dat ik minder mezelf zou volgen en dat Hij me steeds meer zijn weg laat ontdekken. Ik vraag zijn hulp om een enthousiaste getuige te zijn van zijn liefde voor de mensen.

Pieter Wieërs

LAUDATO SI'

DE VREUGDE SAMEN TE BOUWEN AAN EEN DUURZAME EN RECHTVAARDIGE WERELD

© Zusters Clarissen

1 september stond bij de zusters Clarissen in Boom in het teken van de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping, die zopas door paus Franciscus als een jaarlijks te herhalen gebedsdag werd ingesteld.

Paus Franciscus' encycliek 'Laudato Si' kon op geen beter ogenblik komen: tussen dertig november en elf december 2015 vindt in Parijs de wereldwijde Conferentie van de Verenigde Naties over Klimaatverandering plaats. En er is een consensus: we bevinden ons op een kritiek kantelpunt. De paus wil niet doemdenken, maar spreekt hoop toe vanuit een op God geënt vertrouwen in de creativiteit van een mens die soms ook tot de meest verschrikkelijke dingen in staat lijkt. Hij moedigt aan tot ecologisch burgerschap, waarin de zorg voor milieu en de inzet voor rechtvaardigheid hand in hand gaan.

Jacques Haers
jezuïet

Laudato Si'

Bij Licap verscheen de Nederlandse vertaling van *Laudato*

Si' in de reeks Wereldkerkdocumenten nr. 35. Bestellingen verlopen via de bisdommen en/of de liturgische centra.

In zijn **analyse** sluit de paus aan bij de complexiteit en de urgentie van de milieucrisis. Franciscus benadrukt ook de grote verantwoordelijkheid die het menselijke denken en handelen hierin dragen, met name doorheen een ongebreideld antropocentrisme, dat de weliswaar belangrijke plaats van de mens in het geheel van de schepping overdrijft ten dienste van een consumptiëntaliteit gericht op het eigenbelang. Dit leidt tot kortzichtige politieke en maatschappelijke attitudes, waardoor geen echt wereldwijd antwoord op de crisis mogelijk is. En het lijdt vooral tot een genadeloze uitbuiting van de planeet die wellicht niet meer in staat zal zijn menselijk leven te dragen.

De paus wil een **christelijke bijdrage** leveren aan ons aller zoeken – de encycliek richt zich tot *alle* mensen, niet alleen tot katholieken of tot mensen van goede wil – naar duurzamer en rechtvaardigere vormen van samenleven: voor hem zijn milieucrisis en globale armoede en onrecht nauw met elkaar verbonden. Zorg voor het milieu en voorkeursoptie voor de armen gaan hier samen. Hij laat zich inspireren door Franciscus van Assisi en de christelijke scheppingsovertuiging, waaruit de verbondenheid van al het geschapene blijkt. Zo ontvouwt hij een *integrale ecologie*. Hier zijn alle dimensies met elkaar verbonden – politiek, religie, economie, cultuur ... in hun grote diversiteit, die als een rijkdom en niet als een bedreiging wordt gezien. Hier worden ook alle inspanningen op hun verschillende niveaus – persoonlijk, middenveld, breed maatschappelijk en wereldwijd – gebundeld en gewaardeerd. In een meditatieve passage sluit de encycliek aan bij de blik van Jezus op de wereld, als om ons uit te nodigen in zijn bewondering voor de schepping te treden. De encycliek, hoewel gestoeld op solide wetenschap en theologie, heeft niets van een cursus, maar alles van een bemoediging om samen met

al onze medemensen te zoeken naar een duurzame, menswaardige toekomst, die rekening houdt met wat de natuur ons leert.

Deze tekst beweegt ons dan ook tot handelen en vooral tot **samen handelen**. Het vraagt een bekeringsproces, een opvoeding waarin ook spiritualiteit thuishoort, om tot ernstig *ecologisch burgerschap* te komen. Franciscus heeft zijn tekst doorspekt met concrete voorbeelden, op het individuele vlak en in de kleine dagelijkse handelingen, en op het bredere politieke en maatschappelijke vlak. Hij wil onze levensstijl en onze intellectuele, spirituele en morele denkwijze opentrekken. Positief benadrukt hij daarom scheidingsvreugde, soberheid, vrede, politieke en burgerlijke liefde, om te groeien naar wat zijn voorganger een beschaving van de liefde heeft genoemd. Dat kan alleen als we dat samen met andersgelovigen en andersdenkenden doen: hier is geen zweem van christelijke betweterigheid of exclusivisme.

Wie ooit gehoord heeft van Jozef Cardijn, herkent het schema 'zien, oordelen, handelen'. Ik denk dat Franciscus er nog een laagje aan toevoegt, iets wat we soms dreigen te vergeten. Als een refrain benadrukt de paus het belang van het **vieren**. We worden uitgenodigd tot een houding die ons dicht bij de bewondering brengt die Jezus heeft voor de schepping – dat wordt op het einde van de encycliek nog maar eens benadrukt door twee stevige gebeden. De paus benadrukt spirituele houdingen en attitudes, naast alle nodige nadruk op technische, morele en intellectuele bedrijvigheid: de sacramenten die ons met het leven verbinden, de wekelijkse rustdag die ons activisme doorbreekt, de navolging van Jezus in zijn bewondering voor de schepping.

Een jezuïet zou zeggen: deze encycliek is als de *Geestelijke Oefeningen*. Je moet ze doen!

WAT MINDER SCHOLEKE SPELEN

NIEUWE KEUZES OMTRENT DE EERSTE COMMUNIE IN ONS BISDOM

“Werd de eerste communie vroeger beleefd als een éénmalig sterk moment, dan klinken nu in Europa en ook wereldwijd vragen om ons bewust te worden van die communie als stap in de initiatie. Deden vroeger alle kinderen van de klas hun eerste communie, dan gaat het nu slechts om een percentage. Dit daagt ons uit om deze kinderen en hun omgeving mee te nemen in een kerkelijk ingroeiverhaal!” In deze termen schetst vicaris Bart Paepen de veranderde context die noopte tot nieuwe keuzes. Een en ander werd toegelicht aan honderdvijftig parochiemedewerkers ‘eerste communie’ op 18 september.

Johan Govaerts

De beleidstekst *Pastorale begeleiding en richtlijnen bij de eerste communie* dateert intussen al van 2000. Tijdens de voorbije vijftien jaar stond de pastorale realiteit bepaald niet stil. Er drongen zich dan ook nieuwe oriëntaties op. Een werkgroep met beleidsvertegenwoordigers, inspecteurs/begeleiders basisonderwijs en catechesemedewerkers brainstormde al enige tijd hierover. Het resultaat is een nieuwe keuze in de aanpak van de begeleiding van de eerste communie zowel voor parochie, school als gezin. Bedoeling is niet dat dit van vandaag op morgen gerealiseerd wordt.

“Wel kan ieder nu reeds nagaan hoe elk op zijn plek en in zijn situatie al in die richting kan evolueren.”

Een van de keuzes betreft de responsabilisering van wie godsdienst geeft op school en van de parochie. Marc Van Kerkhoven stelt dit scherp voor het vak katholieke godsdienst op school: “We stellen vast dat de effectieve leertijd godsdienst voor steeds meer kinderen opgaat aan iets waar ze zelf niet instappen nl. de eerstecomunievoorbereiding. Mogen we daar dan aan vasthouden?” Een doorlichting van het leerplan leert anderzijds dat het een degelijke basis aanbiedt als bedding voor geloofsinitiatie, maar dat het vak zelf niet initiërend werkt. Marc verduidelijkt: “Als je goed godsdienst geeft in je klas, krijgen de kinderen voldoende ‘kennis’ over de eucharistie. Meer hoeft je op school niet te doen.” Hij besluit met de boutade: “Misschien moeten we op de parochie wat minder ‘scholeke’ spelen, en op school wat minder ‘parochieke’ ...”

De parochie – en morgen de pastorale eenheid – wacht een dubbele taak: liturgische initiatie én een inhoudelijk aanbod voor de ouders. “De parochie moet de kinderen en ouders inleiden in de schoonheid van het eucharistie vieren”, stelt vicaris Bart. “Dat kan via ingroeivieringen. Vroeger werkten we naar het ‘evenement’ dat de eerste communie was. Nu draaien we het om en vertrekken we vanuit de eucharistie zoals ze is. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat gezinnen met eerste-communicanten zich meer thuis voelen in de eucharistie?” Ann Joris, parochiemedewerster eerste communie in Schilde, getuigt: “De eerste drie keren blijven de communicanten niet gedurende de hele dienst in de mis, maar vertrekken ze na een tijdje om in groepjes terug te kijken op wat ze beleefd hebben, om

pas vóór de zegen terug te keren. Zo groeien ze stap voor stap in het eucharistie vieren.”

Daarnaast moet de parochie een inhoudelijk aanbod voor ouders uitwerken. Net als hun kinderen worden ook zij meegenomen in een geleidelijk proces, waarbij de nadruk evenwel ligt op volwassenencatechese. In eenklank met *‘Volwassen worden in geloof’* (2006) stelt Paepen: “We hebben een nieuw concept van catechese nodig. Geen lesjes aanleren, maar met volwassenen op weg gaan en samen groeien in geloof. Bedoeling is dat ouders zich engageren om zelf een geloofsweg af te leggen en zelf mee blijven ingroeien in het eucharistie vieren.” Michel Brasseur, priester in Balen getuigt: “Wij starten vanuit de vraag: ‘Voor wie is de mis belangrijk?’ Zo goed als niemand antwoordt. Dan volgen drie avonden volwassenencatechese over ‘wat is geloven’, de Bijbel en de zin van eucharistie.”

Onze bisschop besloot met een persoonlijke noot: “Ik raakte vertrouwd met de eucharistie, aan de hand van mijn moeder, nog lang voor ik erover hoorde spreken op school. Toen leerde je de parochie kennen via je ouders. Nu is het voor velen net andersom: pas op school horen ze voor het eerst over Jezus en parochie, een verhaal dat pas daarna de ouders bereikt. Daarom is de keuze voor ingroeivieringen en volwassenencatechese op dit moment erg belangrijk.”

Meer ondersteunende voorbeeldverhalen vind je op de gloednieuwe website 1stecomunie.blogspot.be.

GROEP IN DE KIJKER

WELZIJNSZORG STEUNT MOBILITEITSPROJECT
VOOR KWETSBARE KINDEREN EN HUN OUDERS

© Buso Tongelsbos

*Het fietsproject van Buso Tongelsbos is een project van de campagne van Welzijnszorg die focust op investeren in duurzaamheid. Met dit project dat groeide uit een concrete fietsnood, wil de school haar kansarme ouders uit hun isolement halen. Tegelijk sensibiliseert ze leerlingen, ouders en leerkrachten om de fiets te gebruiken als verplaatsingsmiddel. Zo ontdekken zij dat dit voordelen heeft op financieel vlak en op vlak van gezondheid. In de workshops wordt ook gewerkt aan het zelfvertrouwen en het durven verantwoordelijkheid nemen. Zo groeit het geloof in eigen talenten. Het resultaat van deze collectieve inspanning is een comfortabel fietsenpark. **Inzetten op duurzaamheid loont dus op alle vlakken.***

Cris Delvaux

Leerkracht buso Tongelsbos

In Westerlo, in de stille Kempen tussen velden en weiden, ligt Buso Tongelsbos, een school voor Buitengewoon Onderwijs. Dat lijkt idyllisch, maar is het niet altijd, want het maakt de school niet zo goed bereikbaar, temeer daar het openbaar vervoer ontoereikend is. Daarom komen de meeste jongeren vanuit een straal van

twintig kilometer naar school met de schoolbus. De verplaatsing maken met de fiets lijkt een makkelijkere en kostenbesparende oplossing, ook voor schooluitstappen. Alleen, het is niet altijd vanzelfsprekend voor onze leerlingen om naar school te fietsen.

Naast een aantal praktische bezwaren vormt de financiële gezinssituatie van de leerlingen vaak een hinderpaal voor de aanschaf en/of het onderhoud van een fiets. Je kind twintig kilometer naar school laten fietsen langs een drukke weg als het dat niet gewoon is, is soms beangstigend. Zeggen dat je geen fatsoenlijke fiets hebt, is vervelend. Zeggen dat je een fiets hebt, maar dat hij kapot is en je geen geld hebt om hem te laten herstellen, is niet 'cool'. Bij gebrek aan een fiets niet of te laat op je stageplaats aankomen, stuit dikwijls op onbegrip. Kortom, dergelijke situaties leiden tot discussies en wrevel, zowel bij de ouders, de leerlingen als de school. Terwijl dit lijnrecht tegenover onze schoolvisie staat, waarin overleg, vertrouwen en samen bouwen aan de toekomst van de jongeren centraal staan, en waarin we ouders beschouwen als steun en toeverlaat van de jongeren.

Met ons fietsproject hopen we als school het probleem structureel op te lossen. Tijdens het dagonderwijs werd er al wel eens gesleuteld aan een fiets met een lekke band of waarvan de remmen het hadden begeven. Veilig van en naar huis geraken is immers een van onze streefdoelen. Stilaan verzamelden we zo een collectie oude fietsen. Sommige konden nog hersteld worden, andere werden doorgegeven aan het containerpark of opgehaald door het Fietsenatelier van Mol. Zo groeide een samenwerking met het Fietsenatelier, waar alle fietsen in een eerste fase uit elkaar gehaald worden en de onderdelen gesorteerd worden.

In een tweede fase worden ze hersteld en terug geassembleerd. Beide fasen worden op school in de lessen metaal en hoe-klassen geïmplementeerd. Zo werken wij aan een fietsenpark dat in lessen, activiteiten en uitstappen kan gebruikt worden. In de lessen Lichamelijke Opvoeding bijvoorbeeld oefenen leerlingen met deze fietsen fietsvaardigheden in.

In een derde fase zetten wij de stap naar buiten. In samenwerking met het oudercomité startten we met een fietsworkshop. Met deze workshop is de school niet aan haar proefstuk toe. In 2007 lanceerden we in het kader van toegekende uren voor Gelijke Kansen Onderwijs workshops over ICT, gezondheid en koken, bloemschikken enzovoort. Onze doelgroep bestaat hoofdzakelijk uit laaggeschoolde ouders. Wij zijn er ons van bewust dat kansarmoede zichtbaar wordt op het vlak van opleiding, vorming en maatschappelijke participatie. In de workshops nodigen vrijwillige leerkrachten ouders uit naar school te komen om er met hun hulp computer-, fiets- en sociale vaardigheden te verwerven. Met deze vaardigheden kunnen ze met hun zoon of dochter thuis en in hun eigen omgeving aan de slag.

Doel van onze fietsworkshop is dat deelnemers, onder andere de ouders, zonder grote kosten over een comfortabele fiets kunnen beschikken. Dit argument spreekt in het bijzonder kansarme gezinnen aan. Of zoals een ouder het formuleerde: "Als ik mijn zoon met een (onbetaalbare) comfortabele fiets naar een stageplaats zie rijden, heb ik het gevoel dat hij er een beetje bij hoort."

Info over de campagne 'een toekomst zonder armoede' van Welzijnszorg op www.welzijnszorg.be.

ESTAFETTE

EEN MEDEWERKER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Ingrid Wuyts is een van de leden van de nieuwe Diocesane Commissie voor Pastorale Werkers en Werksters. Dat de sfeer helemaal goed zit, bleek duidelijk tijdens het fotomoment. De ploeg is er klaar voor om vol blijde moed de zorg voor de zorgenden – voor elke pastoraal werker en werkster – op zich te nemen.

Het had veel voeten in de aarde voor iedereen goed en wel op de foto stond. Maar de grapjes en plagerijen die over en weer vlogen, maakten een ding duidelijk: de sfeer zit helemaal goed!

“

Midden augustus zwaaide de Diocesane Commissie voor Pastorale Werkers en Werksters (PWW) de afscheidnemende commissieleden uit. Een week later – terwijl het officieel nog vakantie was – kwamen we met de nieuwe ploeg al voor een eerste keer samen. Het zegt veel over ieders gedreven- en gevegenheid.

Sta me toe eerst even ‘verklarend woordenboek’ te spelen: de Diocesane Commissie voor Pastorale Werkers en Werksters bestaat uit pastores van elk werkveld binnen ons bisdom. De leden worden door hun medepastores gekozen, terwijl de verantwoordelijke voor deze Commissie door onze bisschop gevraagd wordt. Dat is nu Charline Seymens. Als voorzitter van de Commissie is Mgr. Bonny af en toe aanwezig op de vergaderingen en krijgt hij alle verslagen. Onze verantwoordelijke houdt hem op de hoogte van het reilen en zeilen in het PWW-veld. In de Diocesane Commissie PWW zetelt ook Rik Hoet als afgevaardigde van de Diocesane Commissie Diaconaat. Op haar beurt woont Charline de vergaderingen van het diakenteam bij. Zo slaan we een brug tussen beide commissies. De Diocesane Commissie PWW komt normaal een keer per maand samen, maar kan indien nodig extra samengeroepen worden.

Deze mensen bemannen en bevrouwen de nieuwe Diocesane Commissie PWW: Mgr. Johan Bonny, voorzitter van de commissie; Rik Hoet, diocesaan verantwoordelijke diaconaat; Charline Seymens, diocesaan verantwoordelijke voor de PWW; Ria Boden, namens de PWW in de ziekenhuizen; Rita Boeren namens de PWW voor de diaconie; Marleen Claes namens de parochieassistenten Antwerpen; Christa Damen namens de PWW in andere sectoren; Griet Harboort, afgevaardigde vanuit de opleiding; Jessy Leijer namens de parochieassistenten Kempen; Kris Luysterborg namens de PWW in de psychiatrie en ondergetekende namens de PWW in de woonzorgcentra.

Vijf jaar geleden kreeg elke pastoraal werker (man/vrouw) uit ons bisdom een lijst met de namen van alle in ons bisdom wonende PWW. Daaruit mochten we voor elk werkveld iemand aanduiden als spreekbuis in de Diocesane Commissie. Een tijd later kregen de op deze manier gekozen mensen een telefoontje met de vraag om in de Commissie te stappen. Ook mijn telefoon rinkelde.

Wat moest ik doen? Ja zeggen? Voor mij was dit iets totaal nieuws. Wat zou deze opdracht concreet inhouden? Schoorvoetend aanvaardde ik. Voor elke PWW in deze commissie betekent dit ja een engagement in een vrijwillige taak en een belofte om je naar best vermogen in te zetten.

Het is bereid zijn je collega's-PWW te steunen, hun vragen mee te nemen en te laten klinken, hun zorgen en bekommernissen te delen, brug te zijn tussen de PWW op de werkvloer en het bisdom, en hen ook biddend te dragen. Dat kan enkel door bereikbaar te zijn, hen op te zoeken en beter te leren kennen. Het is ook ja zeggen om elke maand samen te zitten met de gekozenen uit de andere sectoren en met hen te zoeken hoe we onze collega's (beter) kunnen ondersteunen.

Er volgde een boeiende tijd van ontmoetingen en het leren kennen van andere werkplekken. In zo'n ontmoeting met medepastores te velde moet je als lid van de commissie oog hebben voor meerdere accenten: Hoe gaat het met jou, als mens, als pastor, als moeder-vader-alleenstaande, als collega binnen deze instelling? Ben je hier gelukkig? Voel jij je niet te veel alleen in je taak? Waar en wanneer ontmoet jij collega's? Kun/mag jij in deze instelling voldoende pastor zijn? Hoe zit het met feedback? Volg je supervisie of krijg je vorming? Is er ruimte om te bidden, stil te vallen, iets te lezen? Kun je ontspannen en eens iets doen buiten de pastoraal? Heb je vragen voor ons bisdom? Ken je de Diocesane Commissie? Welke vragen of bekommernissen moet ik meenemen om daar op tafel te leggen?

De vijf jaren vlogen voorbij voor mij. Dit jaar kreeg ik opnieuw de vraag om de pastores uit de rusthuizen te vertegenwoordigen. Dat kan twee keer voor telkens een periode van vijf jaar. Opnieuw formuleerde ik een aarzelend ja. Niet alleen starten we met een vernieuwde ploeg, ook de pastorale situatie met de groei naar pastorale eenheden is nieuw, met heel wat uitdagingen maar ook nieuwe kansen.

Na onze eerste vergadering is het al meteen duidelijk: opnieuw hebben we een stevige ploeg die vol blijde moed de zorg voor de zorgenden – voor elke PWW – op zich neemt. Aarzel dus niet: zit je ergens mee, heb je vragen en/of nood aan een luisterend oor en een meelevend hart: we willen er graag voor je zijn.

”

Contactadres: Diocesane Commissie PWW, TPC, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, Blok 0, tweede verdieping, 03 287 35 70.
Permanentie op donderdag van 10 tot 15 uur.

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

STOPZETTINGEN

Heidi **Krieckemans**, pastoraal werkster, nam per 1 september 2015 ontslag als parochieassistente in Herentals, Sint-Antonius van Padua, Herentals, Sint-Bavo, *Noordervijk*, Herentals, Sint-Jan de Doper, *Molekens*, Herentals, Sint-Niklaas, *Morkhoven*, Herentals, Onze-Lieve-Vrouw en Herentals, Sint-Waldetrudis, *Bovenkerk*.

Paul **Nuyens** nam per 3 juli 2015 ontslag als pastoor in Putte, Sint-Niklaas en in Heist-op-den-Berg, Heilige Naam Jezus, *Grootlo*.

Marieke **Nys**, zuster van de Christelijke Scholen van Vorselaar, nam per 1 september 2015 ontslag als directeur van het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen van het bisdom Antwerpen.

Diederik **Dirk Op de Becq**, salesiaan, nam per 1 oktober 2015 ontslag als pastoor in Antwerpen-Wilrijk, Onze-Lieve-Vrouw van de Heilige Rozenkrans en Antwerpen-Wilrijk, Sint-Jan Maria Vianney.

Antoon **van Bijnen**, missionaris van Steyl, nam per 1 oktober 2015 ontslag als medewerkend priester in het wzc Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen in Antwerpen.

Laurent **Van de Leur**, norbertijn van Postel, nam per 1 september 2015 ontslag als medewerkend priester in het Verpleegtehuis Joostens (ZNA) te Zoersel.

Ad **van Dijk**, scheutist, nam per 1 september 2015 ontslag als pastoraal rusthuiswerker in het wzc Immaculata (OCMW) in Edegem.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers en medewerksters van harte te danken.

BENOEMINGEN

Karel **Eilers** werd per 1 oktober 2015 benoemd tot pastoraal rusthuiswerker in het wzc Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen in Antwerpen.

Martha **Hoffenkamp** werd per 1 september 2015 benoemd tot directeur van het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen van het bisdom Antwerpen en tot coördinator van de bibliotheek van het TPC.

Anke **Mertens** (echtgenoot **Vuurens**), voorheen diensthoofd bij IJD Antwerpen, werd per 1 september 2015 benoemd tot adjunct van de bisschoppelijk vicaris voor het Vicariaat Kempen.

Abiraham **Rayappan**, priester van de Heralds of Good News, werd per 1 oktober 2015 benoemd tot lid van de priesterequipe van de parochies in de federatie Brasschaat.

Edmund Dass **Savarimuthu**, priester van de Heralds of Good News, werd per 1 oktober 2015, benoemd tot lid van de priesterequipe van de parochies Mol, Sint-Bernardus, *Sluis*; Mol, Sint-Carolus Borromeus, *Rauw*; Mol, Sint-Jozef Ambachtsman, *Ginderbuiten*; Mol, Sint-Odrada, *Millegem*; Mol, Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt, *Gompel*, Mol, Sint-Pieter en Pauwel en bijkerken Mol, Sint-Antonius,

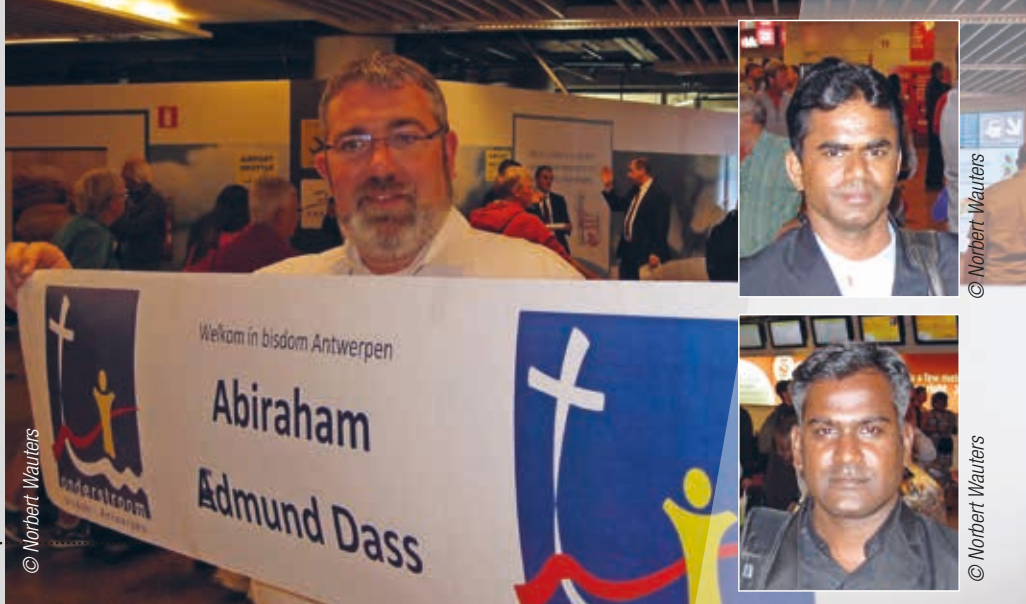
SOEP OP DE STOEP

Wie kan zo'n overheerlijke beker zelfgemaakte soep afslaan als die zo vriendelijk aangeboden wordt? In deze periode serveren medewerkers van scholen, parochies, jeugdverenigingen, enzovoort

'Soep op de stoep' ten voordele van Welzijnszorg. Ook het bisschopshuis doet een duit in het zakje. Op 16 december is iedereen welkom tussen 12 en 13.30 uur op de Schoenmarkt 2 in Antwerpen. Een gelegenheidskoor brengt de sfeer erin met stemmige kerstliederen. Ook jij mag meezingen!

Op 7 december wordt de kerststal geplaatst in het bisschopshuis. De stal is een creatie van de leerlingen van de Vrije Technische Scholen Turnhout. Je kunt de stal komen bekijken tijdens de openingsuren van het bisschopshuis, van 9 tot 17 uur, en dit tot het feest van Driekoningen.

Vicaris Wim Selderslaghs heet Abiraham Rayappan en Edmund Dass Savarimuthu welkom, twee van de drie Indische Heralds of Good News die in de pastoraal van ons bisdom aan de slag zullen gaan, respectievelijk in Brasschaat en in Mol. In een eerste periode zullen ze Nederlands leren. Zopas landde ook de derde pater.

Donk, Mol, Sint-Apollonia, *Achterbos*; Mol, Sint-Willibrordus, Ezaart. Ook de parochie Mol, Sint-Jozef, *Wezel* werd vanaf 1 oktober 2015, voor een periode van zes jaar, toevertrouwd aan de pastorale zorg van een priesterequipe met als leden Edmund Dass **Savarimuthu** en Norbert **Wauters**, die tevens moderator van de priesterequipe wordt.

Albeiro *Alvi Vasquez Casillas*, priester van het bisdom Urgell (Spanje), werd per 1 september 2015, benoemd tot pastoor in Zandhoven, Sint-Amelberga; Zandhoven, Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemel-Opgenomen, *Pulderbos*; Zandhoven, Sint-Stefaan, *Massenhoven* en Zandhoven, Sint-Willibrordus, *Viersel*.

ZENDINGEN

Christel **Celis**, voorheen pastoraal werkster in opleiding, werd per 29 september 2015

gezonden tot pastoraal rusthuiswerkster in het wzc Sint-Camillus in Antwerpen.

Renilde **Haesevoets**, pastoraal werkster, parochieassistente in Hulshout, Sint-Mattheüs, werd per 1 oktober 2015 tevens gezonden tot parochieassistent voor alle parochies in de federatie Herselt-Hulshout-Westerlo.

Josephine **Van den Vonder**, pastoraal werkster, parochieassistente in Herselt, Sint-Servatius, werd per 1 oktober 2015 tevens gezonden tot parochieassistent voor alle parochies in de federatie Herselt-Hulshout-Westerlo.

AANWERVINGEN

Ilse **Deckers**, medewerkster van het secretariaat in het bisschopshuis, wordt per 1 januari 2016 secretaresse bij het Vicariaat Kempen.

Anais **Fayt**, voorheen stafmedewerkster bij IJD Antwerpen en jongerenpastor voor de federatie

Antwerpen-Centrum, werd per 1 september 2015 aangeworven als diensthoofd bij IJD Antwerpen.

Yordi **Sollie** werd per 1 oktober 2015 aangeworven als medewerker van het secretariaat in het bisschopshuis, en door de bisschop benoemd tot archivaris van het bisdom.

OVERLIJDEN

Op 8 september 2015 overleed in Deurne Vic **Hofkens**, diaken Wommelgem, Sint-Petrus en Paulus. Hij werd geboren in Meerle op 20 juni 1938 en tot diaken gewijd op 23 juni 1979.

GA JIJ MET ONS MEE OP BEDEVAART NAAR ROME?

Paus Franciscus roept heel de kerkgemeenschap op om een Jubileumjaar van de Barmhartigheid te vieren. Dat jaar begint op 8 december 2015 en eindigt op 20 november 2016. Onze paus gaf aan het jubileumjaar een Bijbels motto: 'Barmhartig zoals de Vader'. Het is een uitdagend woord van Jezus tot zijn leerlingen: "Wees barmhartig, zoals jullie Vader barmhartig is" (Lucas 6, 36). Wie heeft geen nood aan barmhartigheid? Wie is sterker in barmhartigheid dan God die Liefde is? Het is een rode draad in de taal en de gebaren van paus Franciscus zelf.

Tijdens het jubileumjaar gaan we met ons bisdom opnieuw naar Rome. Graag wil ik jullie uitnodigen om met ons mee te gaan. Niet als een toerist, maar als een tochtgenoot en bedevaarder. In Rome zullen we plaatsen bezoeken en mensen ontmoeten die ons kunnen vertellen over Gods barmhartigheid. We zullen liturgie vieren in kerken of basilieken waarheen mensen al eeuwenlang trekken om van God vergeving en levenskracht te ontvangen. We zullen paus Franciscus ontmoeten en

luisteren hoe hij Gods woord vertaalt voor mensen van vandaag. We zullen tijd maken voor gesprek, vriendschap en verbondenheid, onder een aangename Italiaanse lentezon.

Ik nodig jullie uit om mee te gaan! Rome en onze groep heten jullie van harte welkom.

+ Johan Bonny

INFO EN INSCHRIJVEN

Meer info en definitieve gegevens krijg je bij Christa Damen op 0474 89 41 64 of via e-mail naar rome@bisdomantwerpen.be of info@dba-lourdes.org.

Inschrijven kan tot 15 december (of tot de reis volzet is). We voorzien 280 plaatsen. Inschrijven kun je via het inschrijvingsformulier op www.bisdomantwerpen.be, per e-mail (zie hierboven) of op het postadres: Rome 2016, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Een Repair Café is een bijeenkomst waar mensen uit de buurt elkaar op vrijwillige basis en gratis helpen bij het herstellen van beschadigde spullen: kleding, elektrische apparaten, meubels, fietsen, computers ...

DUURZAAMHEID EN GERECHTIGHEID OP DE AGENDA

Wanneer deze bladzijde tot stand komt, is onze samenleving in beweging gezet door de toestroom van vluchtelingen. Solidariteit en de roep om vrede en gerechtigheid klinken stevig door. We zijn verantwoordigd, we schieten in actie. Dit (te verwachten) gebeuren maakt meer dan duidelijk dat het lot van bewoners van de aarde samengaat met het lot van de aarde zelf, en hoe wij met haar omgaan. De aarde is van God en alle mensen zijn in hun schepsel-zijn verbonden met elkaar. Ook de aarde zelf verdient onze aandacht. CCV houdt met tal van activiteiten de aandacht voor de schepping, duurzaamheid en gerechtigheid wakker.

In zijn nieuwe encyciek *Laudato Si'* maakt paus Franciscus duidelijk dat de erbarmelijke situatie van de aarde en het lot van de armen niet los te denken zijn van elkaar. We zouden met de woorden van paus Johannes Paulus II kunnen spreken over een 'humane ecologie'.

Peter Tom Jones is een 'geëngageerd wetenschapper' van de KU Leuven en publiceert over thema's als klimaat, transitie, industriële ecologie en ecologische economie. Hij zoekt in een transitienetwerk, Terra Reversa, naar ethische bouwstenen voor een samenleving. Ecologische duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid klinken daarbij onlosmakelijk samen. In een recente lezing geeft hij aan hoe de kracht tot verandering schuilt in

het lokale gebeuren. Waar de mondiale politiek niet tot duurzame oplossingen komt, nemen steden en gemeenten de verantwoordelijkheid over. Het is bij uitstek een domein waarin de burgers het voortouw nemen. Peter Tom Jones verzorgt op 8 december een **lunchconferentie** over de gevolgen van een decennialange omgang met de aarde en haar bewoners. En wat dat kan betekenen voor de invulling van een christelijk leven. Start om 11.30 uur. Graag eigen lunch meebrengen. Koffie en thee worden aangeboden. Prijs: 6 euro. Inschrijven via www.ccv.be/antwerpen.

Ecokerk organiseert een **bedrijfsbezoek** aan Umicore in Hoboken. Daar worden kostbare metalen gerecycleerd uit gsm's, laptops, enzovoort. Hoe dat in zijn werk gaat, kun je met eigen ogen bekijken op 26 november om 14 uur. Inschrijven via ecoteam.antwerpen@gmail.com. Maximum 25 deelnemers.

Op de **Trefdag** van Attent op vrijdag 4 december 2015 in Malle (Provinciaal Vormingscentrum) wordt in werkwinkels aandacht besteed aan eerlijk voedsel, rechtvaardige kleding en duurzame mobiliteit. En wat denk je van een Repair Café dat kiest voor herstellen in plaats van weggoien? Daarnaast zet Attent het project betaalbaar wonen op de agenda. Als christenen hebben we de opdracht onze eigendommen goed te beheren en dus ook sociaal, betaalbaar wonen mogelijk te maken. Meer informatie via <http://attent.skynetblogs.be/> of rita.boeren@ccv.be.

Tijdens de Diocesane Ontmoetingen 'Hallo 2015' begin juni werd een gloednieuwe dvd voorgesteld met een montage van gesprekken tussen acht getuigen die zich pastoraal engageren in diverse federaties en nakende pastorale eenheden. Hun concrete verhalen komen ook afzonderlijk aan bod in acht thematische getuigenissen uit diverse sectoren: de gevangenis, parochie, Arkgemeenschap, school, ziekenhuis, gezin, welzijnsschakel.

De dvd bevat ook de korte flash-film waarin onze bisschop iedereen oproept om werk te maken van verbinden. Alles samen is 'Hallo 2015' goed voor meer dan een uur boeiende film. Je kunt de

dvd met de volledig uitgeschreven teksten mét verwerkingstips aankopen voor 10 euro. Geef je bestelling door via antwerpen@ccv.be of **03 287 35 83**. Een warme aanrader!

De tweede synode over gezin en evangelisatie van 4 tot 25 oktober 2015 is net achter de rug. Onder de titel 'De roeping en de missie van het gezin in de Kerk en de moderne wereld' werd drie weken hard gewerkt in Rome. Bisschop Bonny nam actief aan deze gesprekken deel. Op 17 november om 20 uur in het TPC spreekt hij over de twee synodes en alles wat in dat kader heeft plaatsgevonden. Allen welkom. Graag inschrijven via www.ccv.be/antwerpen.

DOORKIJK

BEZINNING

© Zuster Annie

IK BEN DE WIJNSTOK, JULLIE ZIJN DE DRANKEN

“

*Ik ben de wijnstok, jullie zijn de dranken.
(Johannes 15, 5)*

”

Het is de vooravond van de advent. Onze gemeenschap bidt in de kapel om met een aangepaste gebedsviering het Jaar van het godgewijde Leven ingetogen af te ronden.

Tijdens deze viering is een perikoop uit het vijftiende hoofdstuk van Johannes voorzien, vers 1 tot 11. Zuster Josee gaat naar de leze-naar en leest het evangelie volgens Johannes. Aan vers 5 ontsnapt haar een lapsus. In plaats van te lezen – zoals het er staat – “Ik ben de wijnstok, jullie zijn de ranken”, leest ze: “Ik ben de wijnstok, jullie zijn de dranken.”

Er gaat een schok door de eerbiedig luisterende medezusters. Zuster Josee wil zich herpakken, maar – hoe is het mogelijk? – opnieuw klinkt het: “Ik ben de wijnstok, jullie

zijn de dranken.” Het hek is van de dam. De stille ingetogenheid barst open in een hartelijk lachende samenhang.

“

*Vraagt de komst van Gods rijk
geen binnen- en buitenkant?
De druiven zijn de vruchten die
geplet worden, die gisten –
Geest – en wijn worden. ”*

Vreemd hoe één lettertje – de ‘d’ vóór de ‘r’ – de groep ingetogen zusters kan omvormen tot hartelijk lachende zusters. Of was het de herinnering aan een traktatie die de gemoederen verblijdde? Het voorval werd ook buiten de eigen gemeenschap verteld. Het is immers een niet alledaagse vergissing. Je zou zelfs kunnen denken dat het om een verzinsel gaat.

Ik zat nog inwendig na te genieten toen me een diepere betekenis voor de geest kwam. Wijnbouwer, wijnstok, ranken, druiven, wijn. Als wij de ranken zijn, zitten we vast aan Hem, de Heer. En wie verbonden is “draagt rijkelijk vrucht”, lezen we verder. De druiven zijn de

vruchten die geplet worden, die gisten – Geest – en wijn worden.

En ik realiseerde me dat deze bezinning over het godgewijde leven niet betere geduid kon worden dan door deze lapsus: dranken in plaats van ranken.

Wijn verblijdt het hart. Wijn geeft levenskracht. Wijn brengt samen. Als wij de drank zijn, vrucht van druiven, geplet in de perskuip van Gods Liefde – door Jezus zelf – dan zijn wij vruchtbaar. Dan brengen wij zonen en dochters voort die de bevrijdende kracht van Gods Liefde mogen ontdekken en beleven.

Het Jaar van het godgewijde Leven is niet op de eerste plaats een tijd om de spotlichten op ons te richten als wel een oproep aan ons adres om deugddoende wijn te zijn voor wie levensmoe is of lijdt onder lichamelijke, psychische of geestelijke armoede. Wij, de ranken, moeten voor hen de drank zijn, vrucht van verbondenheid met de wijnstok, de Heer. Dan “wordt de Vader verheerlijkt”.

*Zuster Lutgardis Craeynest
Zuster van Don Bosco*

© Zuster Annie

Zuster Lutgardis Craeynest

BREEK DE STILTE!

OVER SOCIALE MEDIA EN HET ECHTE LEVEN

Een moedige getuigenis van Annelies Verbruggen, die vecht tegen de ziekte van Lyme.

Sociale media. Twitter, Facebook, Instagram enzovoort. We gebruiken het allemaal. Het maakt het contact met de buitenwereld erg makkelijk. We rekenen er zelfs op dat we zo te weten komen hoe het met onze familie, vrienden en kennissen gaat. We gebruiken het zo graag om onze vakantiefoto's te delen, te tonen hoe schattig onze kinderen wel niet zijn en anderen te laten watertanden bij het zien van de heerlijke gezonde maaltijd die we bereid hebben. Kortom, de sociale media zijn een fantastisch eenvoudige manier om in contact te blijven met elkaar zonder dat dit te veel tijd in beslag neemt (dat wil zeggen, als je niet de hele dag *tweet*, deelt en volgt) in de drukke wereld van vandaag.

We dreigen te vergeten dat dit de echte wereld niet is. En je niet hoeft te kijken naar je aantal *likes*. Alsof daarmee verteld wordt of je tof bent of goed bezig bent. En toch trappen we er bijna allemaal in.

Zolang het leuk is, zoals die keer toen je een selfie trok voor de Eiffeltoren, krijg je makkelijk veel *likes*. Je voelt je goed. Je wordt als het ware beloond. De andere erkennen dat je een leuke tijd hebt gehad en je foto de moeite waard was om naar te kijken.

Maar stel je nu voor dat je ziek aan je bed gekluisterd bent. Niet voor een week met een griep, maar echt elke dag. Dat je niet of nauwelijks kunt werken. Dat je geen fut hebt om naar feestjes van vrienden te gaan. Wat zet je dan op je Facebookpagina? Hou je die dan gewoon leeg? *Wat zullen mensen me saai vinden! En wat als ze dan stoppen met me te volgen omdat ik toch niets zinnigs te zeggen heb?*

Wanneer je, zoals ik, dan toch eens alle moed bijeenraapt om naar het doopfeest van je nichtje te gaan (Je hebt de twee dagen voordien complete rust gehouden. En ja, je weet dat je het de hele week nadien zal moeten bekopen, maar kom, het is de moeite waard!), wil je dit met iedereen delen. Ah ja, daar dient Facebook tenslotte voor! *Kijk, het is me gelukt! Ik heb ook iets leuks te vertellen! Zie mij hier glunderen op de babyborrel met mijn nichtje in de armen.*

Maar de *likes* blijven maar mager. Oh ja, velen volgen je al lang niet meer. En diegene die je volgen, hebben plots hun bedenkingen. "Wat ziet zij er goed uit!" Dat je daarvoor erg lang voor de spiegel hebt gestaan, wat je overigens al véél energie kostte, nog voor het feest echt begon, en dat je je de hele middag sterk hebt gehouden, vol adrenaline omdat het je gelukt is onder de mensen te zijn, dat beseft niemand

natuurlijk. "Waarom kon ze dan niet naar mij thuis komen toen ik haar uitnodigde? Zo ziek is ze precies toch niet!" En hupla, weer een volger minder.

En zo geraken chronisch zieken niet alleen in het echte leven geïsoleerd, maar ook in de virtuele wereld, in de sociale media. Terwijl die media vaak de enige kans op contact met de buitenwereld vormen. Ook ik heb deze ervaring, zij het in mindere mate. Zelfs toen ik schreef dat ik in de kliniek lag, kwam er weinig reactie. Dat doet pijn. Terwijl het op dat moment zowat een noodkreet was van mij om enige vorm van medeleven. Om de erkenning van mijn vrienden dat ze beseffen wat ik doormaak.

We worden niet graag geconfronteerd met slecht nieuws, maar het slechte nieuws verdwijnt niet door alleen het goede nieuws te tonen. Durf jij het aan om begaan te zijn met Annelies die vecht tegen haar ziekte? Om haar te bemoedigen op slechte dagen en blij voor haar te zijn op de goede momenten? Volg haar op <https://sites.google.com/site/anneliesgeeftnietop/home>, of volg haar op Facebook: <https://www.facebook.com/Anneliesgeeftnietop>

JONGERENKATERN

WERELDJONGERENDAGEN 2016: WE TREKKEN NAAR KRAKAU!

Keulen, Sydney, de bloedhete editie in Madrid en laatst een wondermooie editie in Rio de Janeiro. Ja, het is weer zover komende zomer: daar zijn de Wereldjongerendagen weer!

Deze keer zullen ze plaatsvinden in het Poolse Krakau. Het thema sluit nauw aan bij het Jaar van de Barmhartigheid dat onze paus afkondigde: "Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden." IJD zal zeker met een grote groep Vlaamse jongeren van de partij zijn.

Om je alvast warm te maken om deel te nemen, organiseert IJD Antwerpen een **lanceeravond op 12 december** in het TPC te Antwerpen.

Deze avond richt zich tot jongeren die zin hebben om deel te nemen, maar ook leerkrachten, groepsleiders, parochianen en alle mensen die jongeren enthousiast willen maken om mee te gaan, zijn van harte welkom. Op deze avond zullen ook de voorprogramma's uitgebreid worden voorgesteld. We kunnen alvast verklappen dat het meer dan de moeite waard zal worden. Keulen, Leipzig, Berlijn, Praag ... Het zijn maar enkele van de boeiende Europese steden die we zullen aandoen.

Facebookgebruikers, hou zeker onze updates bij die op Facebook zullen verschijnen.

Onze nieuwsbrief en onze website www.ijd.be zullen ook geregeld nieuwe informatie verspreiden.

Ben je benieuwd, wil je misschien meegaan, of ben je er al helemaal zeker van? Aarzel niet en kom op 12 december om 19 uur naar onze gezellige lanceeravond. Neem gerust familie en vrienden mee! Inschrijven kan via ijdantwerpen@ijd.be.

© IJD

PLUG & PLAY

JONGERENKAARTEN VAN LOUISE HAY

We voelen ons allemaal wel eens wat depri. Soms zijn we bang dat we het niet zo goed doen en denken we dat anderen het steeds beter doen. Louise Hay, een Amerikaanse schrijfster, kent dit gevoel ook. Ze schreef een waaier boeken over positief denken. Omdat niet iedere jongere even graag leest, maakte de schrijfster speciaal voor hen jongerenkaartjes met daarop een aantal positieve gedachten. Een kaartje met een spreuk voor jezelf of met een boodschap die je graag aan iemand anders geeft die er nood aan heeft. Steevast zijn het gedachten die helpen om in je kracht te gaan staan.

De jongerenkaartjes kunnen in grote groep en in kleine groep gebruikt worden. Je kunt ze ontlend in de infotheek van IJD Antwerpen.

© Ilse Van Halst

De skyline van Praag, de prachtige Maria-kerk in Krakau, en een restje Berlijnse Muur

© IJD

DE BRAAMBES

Sinds 1 september ben ik diensthoofd van IJD Antwerpen en coördineer ik dit fantastische team. Samen maken we jongeren warm voor ontmoeting, geloof, persoonlijke groei en engagement. Laten we elkaar bemoedigen tot menswording!

Anaïs Fayt

WAS JIJ ERBIJ?

Nee, dit is niet de heilige Geest die neerdaalt. Het is een drone, waarmee Roel Clerckx een opname maakt van het interieur van de Sint-Michiel- en Sint-Petruskerk aan de Amerikalei in Antwerpen. Het onbemande vliegtuig lijkt wel een reusachtige bromvlieg met een camera, maar is prima te besturen met een afstandsbediening. "Professioneel ben ik bezig met audiovisuele opnames en grafische ontwerpen, maar dit is een hobby", legt de dertiger uit. "Voor mijn plezier maakte ik een opname van de binnenkant van deze kerk, die ik als kind al prachtig vond. Ik was zelf onder de indruk

© Ward Dillen

Op 7 september kwamen elf parochies uit Turnhout samen op de startavond van de pastorale eenheid Turnhout-Oud-Turnhout. Maar liefst 85 gelovigen staken hun licht op: Wat betekent het begrip 'pastorale eenheid'? Wat gaat er veranderen? Niet alleen stilde deze avond de honger naar informatie, de boodschap dat dit proces geleidelijk zal verlopen, bracht ook rust. Ontmoeting en samenzang creëerden tot slot verbondenheid.

© Kristof Ghyselinck

Op 4 oktober werd de Sint-Jozefskerk in Hove feestelijk in gebruik genomen. "We hebben nu een kerk met een hoek af, maar we brengen wel de hemel in de kerk", vertelt Raf Verbeeck, echtgenote van diaken Herman Jacobs. De kerkfabriek gaf de hoek in erpacht aan Volkssterrenwacht Urania. Urania zocht onderdak voor het planetarium, dat het in bruikleen kreeg van de Antwerpse Zoo. Herman legt uit: "De vraag zette ons aan het denken over de herinrichting van onze kerk. Het altaar en het orgel behouden dezelfde plek, maar de stoelen schikten we nu waaivorming rond het altaar, zodat de gelovigen dichter zitten én met hun gezicht naar de voorganger kijken. Ook de geluidsinstallatie en de verwarming werden vernieuwd en zijn nu veel energiezuiniger, evenals de verlichting." Hij wijst lachend naar de drie grote lichtschijven aan het plafond: "Kijk, wat vind je van onze planeten?"

© Ise Van Halst

Er werd gebeden voor vluchtelingen, gezinnen, mensen die geen stem hebben, jongeren en andere bekommelingen en speerpunten waarvoor we ons dit werkjaar willen inzetten. Op 11 september nodigde het vicariaatsteam van de Diocesane Diensten de medewerkers van het bisschopshuis uit om samen het nieuwe werkjaar in te zetten en zich te warmen aan de zon maar vooral aan deugdvolle ontmoetingen.

© Filip Ceulemans

Wauw! Zoveel jongeren samen in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal. Op 21 september vierden ze er de opening van het academiejaar aan de Universiteit Antwerpen. 'Wauw!' was meteen ook het thema van de viering, die helemaal in het teken stond van de encycliciek 'Laudato Si' en de zorg voor de schepping.

van het resultaat." Roel plaatste het filmpje online zodat iedereen het kan bekijken. "Zo ontdekken mensen die nooit een voet in een kerk zetten misschien wel wat een schoonheid deze gebouwen herbergen. En wie weet, komen ze eens een kijkje nemen." Het is de eerste keer dat een Roel een opname maakte in een kerk, maar hij hoopt dat er zich nog meer kansen aandienen. "Wie weet, kan ik mijn drone ooit wel eens loslaten in de kathedraal", droomt hij luidop. Geniet mee op <https://vimeo.com/135369705>. Meer info op www.pangpang.be.

© Ise Van Halst

© Frank Bahnmüller

Mgr. Johan Bonny erkende op 26 september de relikven van Sint-Gummarus tijdens een pontificale viering in de tot aan de nok gevulde Sint-Gummaruskerk in Lier.

© Cis Marnhus

Ook dit jaar schonken parochies en instellingen uit ons bisdom veel aandacht aan Scheppingszondag op 6 september, bijvoorbeeld de Sint-Martinusparochie in Olen. Met haar campagne 'Het klimaat verandert ook MIJ' wil Ecolerk bewustmaken dat de zorg voor de schepping tot het hart van ons Kerk-zijn behoort.

© BD

In aanwezigheid van een tweehonderdtal mensen onder tekenden Belgische kerkleiders tijdens een oecumenische viering begin september een petitie om politici aan te manen dringend tot een akkoord te komen over de interne verdeling van de klimaatspanningen. De viering stond nadrukkelijk in het teken van de VN-klimaatconferentie van 30 november tot 11 december in Parijs. Naar aanleiding van deze top hoopt de organisatie Climate express op zondag 29 november met tienduizend Belgen deel te nemen aan een klimaatmars in Parijs. Samen met Ecolerk en tal van andere organisaties roept Broederlijk Delen op om mee te stappen. Schrijf je in via deze link (deelnameprijs: 45 euro): www.broederlijkdelen.be/component/k2/item/4213-klimaatmanifestatie-29-november-2015-in-parijs

Groeien naar een pastorale eenheid doe je niet alleen op een avond rond de vergadertafel, maar meer nog in concrete daden. Hieruit haalden de parochies van de federatie Kontich op hun gezamenlijke startdag voor vormelingen begin oktober inspiratie om verbindingen te leggen tussen de groepen vormelingen. Ze gingen op bezoek bij elkaar, fietsten de federatie rond en baden onderweg een rozenhoedje bij een Mariakapel en de kruisweg bij Sint-Rita.

© Joeri Fleerackers

© Johan Geuzens

Family time. Onder een stralende zon maakten 150 ouders en kinderen op 4 oktober in Averbode 'tijd' voor het gezin tijdens de interdiocesane gezinsdag. En dát uitgerekend op de dag dat in Rome de gezinssynode van start ging. Dat kon geen toeval zijn ...

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

DE Vlieg

Het doodsbericht vermeldt dat de as van kinderloze oom Alfred op zee wordt gestrooid. Ik bega een stommitieit door bij het rouwbezoek te vragen of oom bij leven varend was geweest. Nee, hij had alleen een geweldige hang naar een ijssalon op de dijk in Oostende. Daar trakteerde hij steevast het kleine nichtje dat nu als volwassen vrouw de uitvaart regelt. Ik slik de oneerbiedige inval door die me bijna doet suggereren of de familie dan ook niet aan invriezen heeft gedacht. Ik knik alleen begripvol zoals priesters gewoon zijn te doen. Ik denk aan het prachtige gedicht van Hans Andreus voor zijn vriend Jaap. Net zoals het ijssalon van oom Alfred, schiet ook hem bij het overlijden van Jaap maar één detail te binnen. Het doorgaande vloeiende gebaar waarmee hij een verdrinkende vlieg oppakte en neerzette als een juweel op pootjes dat er zijn mocht. Met één detail een leven samengevat dat voor de dichter alles zegt. Hij legt ermee de glanzende kern bloot van een mens die groot was in het kleine en voor de dichter daarom ook groot in het grote. Zoals ik mijn overleden mama eerst herinner als de vrouw

die met uiterst grote zorg het pakje met het restje jonge kaas in het papier vouwde vooraleer het in de koelkast te leggen. Of mijn neef wiens laatste woorden op zijn sterfbed waren: "Hierna ga ik het wat kalmer aan doen!" Je kunt je een gestorven mens herinneren als een verstandig professor, een creatieve modeontwerpster of een fitte oma, maar als je een mens echt hebt gekend en liefgehad zullen je oog en je hart altijd blijven hangen bij één detail, één uniek gebaar, het flardje stem of de flinter monkeling die je het scherpst van hem of haar blijft zien. Juist door de herinnering van het fragment worden we ook altijd mild en kundig in vergeving. Je ontwikkelt dan het vermogen om in een rups de vlinder, in een lelijk pluizenjong de straks prachtige grasparkiet en in een mens met soms egoïstische trekjes een heilige te zien. Of zoals de Nederlandse advocaat en auteur Abel Herzberg het schreef: 'Er is geen fragment, of de ziel van al wat leeft, is daarin tot uiting gekomen. Er is geen moment zonder eeuwigheid, geen sterfelijk wezen, hoe mismaakt of welgevormd ook, waarin niet de onsterfelijke schepping is geopenbaard.'

Een vlieg van de verdrinkingsdood redden is een mooi begin. Maar je dagelijks laten raken door een levende Heer die jou voortdurend op het droge wil halen en je terug neerzet als een juweel op pootjes dat er zijn mag, heeft naar mijn gevoel ook veel zin.

Ronald Sledsens

Ronald Sledsens

© Hilde Wellfens

relevant
geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:
Heilig Jaar van de Barmhartigheid

www.relevant-bisdomantwerpen.be